OVERZICHT VAN DE INLANDSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

No. 5/1923.

NIEUWSBLADEN OP JAVA.

BOEDI-OETOMO
(Maleische editie)

Van 22 t/m 26 Januari 1923, nrs. 9/11.

BEZUINIGING OP ONDERWIJS.

In het nummer van 22 Januari komt een hoofdartikel voor van Saf, waarin deze wijst op het percentage van vermindering der uitgaven voor oorlog en voor onderwijs en concludeert dat het er op lijkt alsof men de bevolking dom wil houden opdat ze geen vrijheid zal krijgen. Schrijver gaat dan in den breede in op de geruchten omtrent bezuiniging bij onderwijs en zegt ten slotte dat vertrouwd moet worden op de politieke en niet-politieke volksvereenigingen die vereenigd zijn in de radicale concentratie om de Regeering haar gevaarlijke plannen onder de oogen te brengen, waarbij hij de hoop uitspreekt dat de Regeering ze niet zal uitvoeren. Maar als de Regeering blijft volharden, dan moet men zich bijeenvoegen en een protest laten hooren tegen de Regeeringspolitiek die een gevaar is voor de bevolking, en voor Indië. En als de Regeering zich aan niets stoort, dan komt alle schade, innerlijke en uiterlijke, op haar hoofd.

DESAZAKEN.

„Lentera desa" schrijft over de toestanden in de dessa en vertelt van onverschilligheid van een loerah in de dessa Ketjemeredjo onder Koetoardjo en van knoeierijen van een loerah in de desa Karangwoeloeh. Hij hoopt dat de redactie een exemplaar van dit blad zal zenden aan den betrokken assistent-wedono en den Assistent Resident.

BOEDI OETOMO.

In het nummer van 22 Januari wordt meegedeeld dat het hoofdbestuur van de vereeniging Zaterdagavond tevoren een vergadering heeft gehouden in de Gondoatmadjan om den datum vast te stellen waarop de jaarvergadering dezen keer zal worden

gehouden. Die datum werd bepaald op 30 Maart tot 1 April en de jaarvergadering zal te Solo worden gehouden Omdat er vele belangrijke zaken ter sprake zullen komen hoopt het hoofdbestuur dat de afdeelingen spoedig vergaderen zullen om voorstellen die nog vergeten zijn aan het hoofdbestuur te kunnen zenden. Alle voorstellen die na midden Februari worden ontvangen, zullen niet meer worden behandeld. Verder vraagt het hoofdbestuur aan de afdeelingsbesturen een onderzoek te willen instellen naar de volgende twee vragen: hoe staat het met de rechtspraak der Landgerechten, voldoet die het volk of niet, en zoo niet waarom niet; hoe staat het met de regeling der woningverbeterіng en woninginspectie, gaat deze de perken van de bedoeling om nut te brengen voor de gezondheid vaak te buiten?

POLITIE ZELFBESTUREN.

In het Nederlandsche gedeelte van het nummer van 22 Januari komt S. Sm. op tegen de geheimzinnigheid van den maatregel om in Solo de Zelfbestuursmantri's van politie te vervangen door Gouvernements ambtenaren. Hij meent dat de laatsten niet geschikter zullen wezen dan de eersten en vindt het wel wat erg, dat de mantri's van het Zelfbestuur ineens ongeschikt worden verklaard voor het werk in de stad. Hij vraagt dan verder of ook de politieagenten van de stad naar de desa zullen verhuizen en vertelt te hebben vernomen dat als de menschen allen de desa in moeten, een protestvergadering zal worden gehouden.

De redactie zegt hieronder in een noot, dat mogelijk de verandering zal plaats hebben omdat er bezwaren tegen zijn dat zulke ambtenaren steeds op dezelfde standplaats blijven.

GODSDIENST.

In het Nederlandsch gedeelte van het nummer van den 22sten komt ook een vervolg voor van een polemiek over de godsdiensten tusschen Indiana en eenige anderen, waarbij de eerstgenoemde zich toonde voor een verbroedering van de godsdiensten en verdraagzaamheid zoover mogelijk, zelf waardeerend sprekend over de verschillende godsdiensten. B. Slamet betoogt thans dat er ten slotte toch maar één godsdienst de Ware kan zijn en de redactie zegt dat thans een einde aan de polemieken gemaakt zal worden aangezien het begint te lijken op een geloofsbelijdenis.

In de nummer van 24 en 26 Januari komt een artikel voor over het congres van den heer Soetopo, boven welk artikel hij een afbeelding plaatst van Ardjoeno en de woorden „Verheven held, wereldman, kampvechter."

Hij wijst er op, dat het congres zal worden gehouden in een tijd waarin druk wordt gestreefd naar het recht van de vrijheid. Hoe groot de kracht is die besteed moet worden om de vrijheid te bestendigen getuigen Turkije en China en Hindoestan. Wanneer in de twintigste eeuw een ras niet in staat is den grondslag van het hoogste nationalisme te vereenigen met volledige kennis van de groote wereld, is het duidelijk dat zijn lot in de samenleving die vol is met scherpe tegenstellingen, zal worden verwaarloosd. In verband met het inzicht van Boedi Oetomo in het ellendige dezer wereld zal Boedi Oetomo op het komende congres vaststellen dat het op eigen beenen zal blijven staan. Vreemde medewerking zal dus nu gaan ontbreken, geen geld en advies van buiten meer worden aanvaard. Schrijver vraagt of de voormannen dan niet zullen vreezen dat hun bij de vrije actie dingen zullen worden ten laste gelegd die niet in hun bedoeling liggen en of men wel precies weet wat het streven is en het doel van de leden die gewoon zijn door de voormannen geleid te worden. Hij meent van niet.

Schrijver zet dan uiteen waarom de afbeelding van Permadi hierboven is gezet in plaats van die van een der Javaansche helden of tegenwoordige partijvoormannen. Permadi is hem de held die niet voor zichzelf den vorstentitel wenschte maar deze behaalde voor zijn broeder die ernaar verlangde. Het doel van Boedi Oetomo is te streven met eigen kracht voor de vrijheid van geheel Indië.

Het allereerst zal het Inlandsch onderwijs op het programma staan en schrijver zegt dat, waar in 1908 aan de Regeering werd gevraagd om onderwijs, men zich thans gereed wil maken om een nationaal onderwijssysteem in het leven te roepen op den basis van de Javaansche cultuur; om een inzicht in internationale verhoudingen te geven zal een Westersche taal worden onderwezen, terwijl het onderwijs zoo goedkoop mogelijk zal worden ingericht om in alle groepen te kunnen komen. Het zal volgens schrijver niet gemakkelijk zijn te komen tot een nationaal Javaansch onderwijsstelsel, maar men zal ernaar moeten streven en gewenscht is dat de onderwijsdeskundigen hun meeningen aan het hoofdbestuur zenden.

Het artikel vertelt verder dat ook de belastingen en financieele politiek ter sprake zullen worden gebracht. Niet om kennis te nemen van de regelen alleen, maar om te komen tot een practische politiek. Weliswaar is er geen specialialiteit voor dit onderwerp maar het hoofdbestuur zal met de ervaringen van de te late overwinstbelasting en met het oog op de veranderingen strijd voeren tegen de belastingverdrukking die een gevaar is voor den Inlander. Heel belangrijk is verder, volgens schrijver, de houding van het hoofdbestuur tegenover de leden der afdee-

lingen ten aanzien van de trouw van het Javaansche ras aan het moederland. In drie jaren zal een nationalistische politiek worden gevoerd die zal bewijzen dat wij rijp zijn voor zelfbestuur.

Bandoeng.

In het nummer van 24 Januari wordt een verslag opgenomen van een 10 December te Bandoeng gehouden vergadering van de afdeeling Bandoeng van Boedi Oetomo waarbij maar 26 leden aanwezig waren. Uit dit verslag blijkt dat men zich verklaarde tegen een verkiezing waarbij een partij iemand zonder zijn weten op de candidatenlijst heeft geplaatst en aan het hoofdbestuur zal worden gevraagd op welke wijze dr. Radjiman lid van den Volksraad is geworden. Verder werd besloten aan het hoofdbestuur te vragen aan de Regeering te verzoeken ten spoedigste een weduwen- en weezenfonds op te richten voor Inlandsche ambtenaren, en B. O. er zelf een te laten oprichten voor haar leden.

Verder werd onder meer besloten met andere vereenigingen ter plaatse te komen tot samenwerking in het belang van de Inlandsche gemeente Bandoeng en een internaat op te richten voor studeerende jongelingen.

MISHANDELING.

In het nummer van 24 Januari komt een verhaal voor van een geval dat zich op 4 Januari zou hebben voorgedaan in de desa Sambongsari (Welerische). Volgens dat verhaal kwam den 3den in de woning van zijn kennis M. iemand uit Pekalongan, een paardenhandelaar, en overnachtte daar. In den nacht wist een dief zich van de *f* 200 meester te maken die de paardenhandelaar bij zich had maar dadelijk nadat hij het geld had te pakken gekregen, ging hij ervandoor omdat de gastheer wakker werd. Deze stond op en bevond dat de anderen nog sliepen. Toen de gast wakker werd, zeide die dat hij de *f* 200 kwijt was, waarop M naar buiten ging maar niets vond omdat de dief al weg was. Den volgenden morgen vond men een oedeng buiten liggen die niet van den gastheer was. Deze ging er mee naar den loerah en vertelde den diefstal, waarop werd geinformeerd en bleek dat de oedeng was van zekeren Soetar uit dezelfde desa. De loerah liet dezen met zijn vrouw komen en vroeg aan den man of het zijn oedeng was waarop ontkennend werd geantwoord. De vrouw werd echter bedreigd dat men haar zou pijnigen wanneer zij niet wilde bekennen, waarop zij verklaarde dat hij van haar man was. Daarna werd hem gevraagd of hij den diefstal had gepleegd maar hij ontkende waarop de man met een liniaal werd geslagen tot hij flauw viel. Later kwamen de veldpolitie en een mantri en omdat de man bleef ontkennen

werd hij door den mantri in het gezicht geslagen en achtereenvolgens door de veldpolitiemannen, zoodat het bloed en wormen hem uit den mond kwamen. Later werd hij naar den loerah van Weleri gebracht en opnieuw mishandeld, zelfs geëlectriseerd, maar hij ontkende. De schrijver vraagt of men hem soms wilde dooden en merkt op dat de man misschien niet eens gestolen heeft. Gevraagd wordt een exemplaar van het blad, waarin het verhaal is opgenomen, aan de autoriteiten te zenden.

In het nummer van den 24sten wordt meegedeeld dat het hoofdbestuur tot het inzicht is gekomen dat het aannemen van zijn verkiezing door dokter Radjiman, die voorzitter is van het hoofdbestuur, voor de vereeniging zeer vernederend zou zijn, omdat hij dan gekozen zou zijn door de vijanden van de partij. Wel zou men het recht hebben een paard-van-Troje-politiek te volgen, maar dat staat de waardigheid van den Javaanschen held niet toe. Verwacht wordt dat de rechtvaardige Regeering het kiesstelsel, dat de schuld is van de tegenwoordige verhoudingen in den Volksraad, zal veranderen.

ISLAM-KWEEKSCHOOL.

Melding makende van het krachtig streven der afdeelingen van Mohammadiah om voldoende gelden bijeen te brengen voor de kweekschool van den Islam van Mohammadiah, wordt tevens meegedeeld dat een voetbalmatch van verschillende clubs, ten bate van de school gehouden, een netto opbrengst gaf van *f* 4000.

EEN WAARSCHUWING TEGEN HET KAPITAAL.

In het Nederlandsche gedeelte van het blad van 26 Januari schrijft Indiana over het kapitaal dat zich tracht meester te maken van de rijkdommen van Indië's bodem. Zij wijst er op dat men een begeerig oog slaat op den goudader van Soekaboemi, op de nieuwe petroleumbron, op de mijnen van Billiton en dat zulk een particuliere exploitatie de winsten uit het land voert naar elders waar het geld meest gebruikt wordt voor doeleinden van oorlog. Schrijfster wijst op Engeland dat onder den druk van het kapitaal den strijd uitlokt met Turkije omdat het petroleumkapitaal de bronnen van Mosoel wil behouden. Schrijfster wekt op zich te verzetten tegen het overgeven van de rijkdommen van Indië's bodem aan het kapitaal en te zorgen dat deze rijkdommen door het Gouvernement worden geëxploiteerd, dat de winsten even goed kan maken met zijn knap personeel en deze aanwenden ten bate van Indië's ontwikkeling.

BOEDI OETOMO

(Javaansche Editie).

Van 23 t/m 27 Januari 1923, Nrs. 9 t/m 11.

UIT DE POLITIEKE EN GODSDIENSTIGE BEWEGING.

„Tjantrik ing Klétjo" zet in de nummers van 23, 25 en 27 Januari j. l. ter bestrijding van andere meeningen over de politieke en godsdienstige beweging in Indië uiteen dat:

1. hij de opinie van de fanatieke Mohamedanen gaarne wil eerbiedigen doch vasthoudt aan zijne overtuiging dat men alleen door de vertaling van den Korân in het Javaansch het Javaansche volk juiste begrippen van den Islam kan bijbrengen;

2. er naast vele rijkgeworden Javaansche hadjis, naar schrijvers meening nog veel meer menschen zijn, die van Mekkah teruggekeerd, in hun vaderland gedoemd zijn armoe te lijden, waarom hij de bedevaart naar het Heilige Land, op een wijze zooals die thans wordt ondernomen, blijft afkeuren;

3. zoolang de doorsnee-Javaan zijn goed ontwikkelde egoïstische neigingen behoudt en weinig liefde voor het eigen land en volk heeft, zijns inziens moeilijk sprake kan zijn van een echten en snellen vooruitgang;

4. veel praten in dezen tijd niet veel zou helpen, aangezien het onderwijs aan Inlanders, dat daadwerkelijk ter hand genomen dient, de eenige weg zou zijn tot de vrijheid, rechtvaardigheid, ontwikkeling en volmaaktheid;

5. hij met anderen van meening is, dat het onderwijs gepaard dient met opvoeding, onder aanteekening, dat hij zijne bewering volhoudt, dat een geletterde in den regel moreel hooger staat dan een analfabeet;

6. het den vooruitgang van Indië groote schade berokkent, wanneer de Inlanders met verschillende godsdiensten het elkaar moeilijk maken door met elkander over het geloof ruzie te maken, erop wijzende, dat naast vele goed genoemde Mohamedanen, b.v. Kemal pasja e.a., er evenveel onberispelijke Boeddhisten zijn, doelende schrijver op Mahatma Gandhi en zijne aanhangers, waarna schrijver verklaart, dat alle godsdiensten goed zijn;

7. het te boud gezegd zou zijn, dat de Boeddhistische leer ook opgenomen is in den Korân en de meening der Mohamedaansche geleerden ontegenzeggelijk waar is, daar schrijver verklaart den indruk te hebben gekregen dat *a* de fanatieke Mohamedanen in den regel niet eens de moeite hebben willen nemen den Boeddhistischen en anderen godsdienst goed te bestudeeren en *b* een mensch hoewel een geleerde toch ook aan vergissingen onderhevig is;

en ten slotte *8.* naar schrijvers meening de bedevaart naar Mekkah geen verplichting is doch den Islamiet slechts een voorwaardelijke plicht oplegt n. l. om wanneer hij het in zijn leven goed heeft, de groote Islam-Congressen bij te wonen ten einde op deze manier meer licht op te steken niet alleen, maar ook hulp in allerlei vormen te verleenen aan de arme geloofsgenooten in het dorre Arabië.

Aan het slot van zijn artikel vat schrijver zijn denkbeelden samen in het bekende gezegde „het hemd is nader dan de rok" en verklaart hij de door het Al Islam Congres te Cheribon en door de Semarangsche S. I.-vereeniging uitgesproken meening hieromtrent volkomen te kunnen onderschrijven (zie ook I.P.O. 46/1922 pagina 278 jo. I.R.O. 1/1923 pagina 1/2).

DWANGBIJDRAGEN VOOR DE JUBILEUMSFEESTEN.

Onder de Solosche berichten wordt een mededeeling aangetroffen, waarin gezegd wordt, dat het systeem van dwangbijdrage voor de a.s. jubileumsfeesten niet alleen op de ambtenaren van het Mangkoenagarasche Rijk, maar ook op Soenansdienaren wordt toegepast, waarom de redactie deze zelfbesturen verwijst naar het goede voorbeeld van het regentschap Bandjarnagara. (I. P. O. No. 4 pagina 143).

OUDERWETSCHE MANIEREN.

Onder dit hoofd stelt het blad in het nummer van 25 Januari l. l. naar aanleiding van het bericht in de „Neratja", dat van hoogerhand bevolen zou zijn de reeds ingetrokken „geheime hormat-circulaire" van 1913 No. 2014 weer toe te passen, de vraag, wat voor nut het soms heeft, onuitvoerbaar genoemde ouderwetsche manieren weer in te voeren en of het niet beter zou zijn die circulaire maar te publiceeren opdat iedereen kennis zal kunnen nemen van de considerans dier circulaire i.c. van de uiteenzetting betreffende het nut daarvan.

EEN VERZINSEL.

Het blad verklaart in dit nummer het bericht in de „Preanger Bode" en het „Soerabaiaasch Handelsblad" betreffende de door de Inl. bevolking beraamde en te gelegener tijd uit te voeren massamoorden op de overheerschers, gaarne als een verzinsel te willen beschouwen, zeggende voorts, dat zulk een mededeeling vervat in een anoniem schrijven, afkomstig moet zijn van dengene, die de Indische beweging vijandig gezind is en daarom de Regeering op die wijze tracht te bewegen tot strenger toezicht op, en nog meerdere beperking der vrijheid van de volksvereenigingen.

HET A. S. BEZOEK VAN Z. E. DEN GOUVERNEUR-GENERAAL TE SOLO.

Betreffende het a.s. bezoek van den G.G. te Solo wordt gezegd, dat Z. E. een grootsch eerbewijs ten deel zal vallen, de kosten waarvan op f 100.000 worden begroot.

Den vereenigingsleiders wordt in overweging gegeven van die gelegenheid gebruik te maken bij Z.E. op audiëntie te gaan ter voorbrenging van verschillende actueele kwesties als: het vergaderverbod, de woningverbetering en dergelijke zaken meer.

DE DJOCJASCHE VROUWENVER-EENIGING „WANITOHOETOMO."

Het bestuur van de vereeniging „Wanitohoetomo" te Djocja maakt in dit nummer bekend, dat den 4den Februari a. s. ten huize van den heer Gondohatmodjo een algemeene vergadering zal worden gehouden, waarop de huishoudelijke aangelegenheden van de vereeniging worden besproken en de heer Dwidjoséwojo een voordracht over het „huwelijk" zal houden.

DE SOLDATEN EN DE S. I.

In verband met het ingekomen bericht, dat de Militaire Commandant te Bandoeng den soldaten zou hebben verboden de door de S. I. den 23sten Januari j.l. aldaar gehouden openbare vergadering bij te wonen, verklaart het blad in het nummer van 27 Januari gaarne te willen weten of bedoelde maatregel is voortgesproten uit voorzichtigheid dan wel uit eenige vrees.

DARMOKONDO

Van 24 en 27 Januari 1923, Nrs. 7 en 8.

EEN BESCHOUWING.

Onder dit hoofd geeft „X" in het nummer van 24 Januari j.l. een beschouwing over den loop van de nationalistische beweging en de daarmee gepaard gaande vrijheidsoorlogen in Ierland, Egypte, Turkije, Italië enz., die hij succesvol noemt en aan de eendracht van de nationalisten toeschrijft.

Overgaande tot de bespreking van de Indische beweging, geeft schrijver als zijn meening te kennen, dat er tot voor kort verdeeldheid onder de nationale vereenigingen in Indië heerschte, welk feit den snellen vooruitgang van de Indische beweging ten zeerste zou hebben belemmerd, waarom hij thans de oprichting van de Radicale Concentratie en de door deze vereenigingencombinatie gevoerde actie met instemming begroet.

Ten slotte roept schrijver den nationalisten toe: „Weg met de verdeeldheid onder de Indische Volkeren; laat de Radicale-Concentratie geen tehuis worden van kleine nationale vereenigingen, want slechts met eendracht kan men de reactie weerstaan! Bestrijdt de actie van het I.E.V. dat, gesteund door den P.E.B., de Regeering tracht te dwingen een kweekschool speciaal voor Indo-Europeanen, dus met uitsluiting van de Inlanders, op te richten!"

PSEUDONIEMEN.

Een en ander over de hoedanigheden en de werkzaamheden van de persmannen t.w. de redacteuren en correspondenten, schrijvende, welke èn zwaar èn niet van gevaren ontbloot genoemd worden, betoogt „The Alligator" in den breede dat met alle respect voor de door den heer Soetatmo verkondigde denkbeelden betreffende het gebruik van schuilnamen door de Inl. journalisten (I.P.O. No. 2 pagina 51) het naar zijn meening voor de menschen van middelmatige capaciteit verstandiger is de oude gewoonte te behouden en het bekendmaken van den waren naam aan de beter onderlegde personen over te laten.

NAVOLGENSWAARD.

„Toewo tan pokro" (een onbeteekenende oude man) vergelijkt in het nummer van 27 Januari l.l. de karaktereigenschappen van zijn landgenooten met die van den Westerling, dien schrijver lof toezwaait, vanwege zijn goed ontwikkeld medegevoel voor het eigen land en volk. Om deze bewering te staven verklaart schrijver te hebben geconstateerd dat de Westerling gaarne zijn land en volk steunt door met het fabricaat van het vaderland in de behoefte te voorzien dan wel de noodige zaken bij de landgenooten te betrekken. Wat Indië betreft meent schrijver dat het geringe succes van de Inlandsche ondernemingen op allerlei gebied gevolg is van te geringe liefde van den Inlander voor land en volk en dus ook voor het nationale product. Daarom doet schrijver aan het slot van zijn artikel zijn landgenooten het verzoek, om het goede voorbeeld van den Westerling te volgen. Naar zijn meening ook een weg, die tot het zoozeer begeerde zelfbestuur kan leiden.

NERATJA

Van 16 Januari 1923, No. 11.

DE INLANDSCHE LANDBOUW BEDREIGD.

Vertaald wordt opgenomen een artikel uit „de Taak" van den 3den dezer getiteld: „De Inheemsche Landbouwcrisis". De redactie doet dit niet alleen omdat ze accoord gaat met het artikel in de „Taak", maar ook opdat de lezer er een dieper inzicht in krijgt hoezeer inderdaad de Inheemsche landbouw wordt bedreigd en wat er de beteekenis van is, wanneer de landbouw in gevaar raakt.

JONG SUMATRANENBOND.

In dit blad komt een verslag voor van de voortzetting op Zaterdagmiddag t.v. in het Logegebouw te Weltevreden van de viering van het 5-jarig jubileum van den Jong-Sumatranenbond. Volgens dat verslag was een groot aantal dames en heeren van verschillenden landaard aanwezig. Na achten opende de voorzitter Bahder Djohan het feest met een toespraak in het Hollandsch.

Bij deze toespraak gaf de voorzitter den anderen bestuursleden het jubileumnummer van het orgaan van den J. S. B., dat portretten bevat van: Dr. B. Schrieke, adj. adviseur voor Inl. Zaken, S. Goenoeng Moelia, lid van den Volksraad, Pastoor J. J. van Rijckevorsel, Hadji Abdullah Ahmad, Ir. P. Fournier, Ir. A. van Leeuwen. Gelukwenschen werden uitgesproken door den oudvoorzitter, door Jong Java, de directeur van de Stovia sprak namens de aanwezige Europeanen. De Heer Abdul Moeis gaf een raad. Daarna werden verschillende spelen enz. vertoond.

Van 27 Januari 1923 No. 12

EEN ANONIEME BRIEF.

Na eene beschouwing over anonieme brieven in het algemeen waarover hij zijne afkeuring uitspreekt, deelt „Kadar" mede dat aan het adres van Z.E. den Gouverneur-Generaal een anonieme brief gezonden was waarin men zijn verwondering te kennen gaf over het feit dat, waar met de algemeene bezuiniging zoovele maandgelders ontslagen werden, een zekere Kadar, die bekend stond als een gevaarlijk S.I.-leider, nog maar steeds op het departement van Marine gehandhaafd bleef. Daar het briefje in het Hollandsch gesteld was, veronderstelt inzender, dat de schrijver ervan minstens leerling van de H.I.S. is geweest. Dit herinnert hem de toespraak van R.M. Soewardi Soerjaningrat en het H.B. van het A.B.C. over de opvoeding in de heden-

daagsche scholen en de hervorming die zij daarin wenschen in verband met de ontwikkeling van het humaniteitsgevoel en de verhevenheid van geest.

Wat de schrijver van den anoniemen brief aangaat, Kadar vraagt of die persoon niet gevaarlijk is, daar hij het aantal werkloozen onder het volk zou willen vergrooten.

VOORLOOPIGE DESARAAD-VERGADERING.

Verslag wordt gegeven van een 11 Januari j.l. te Poerwodadi (Krawang) gehouden voorloopige desaraad-vergadering, waaraan ± 100 inwoners deelnamen. Lang en breed werd de beteekenis van het „Gouvernement" en van regeeren van den Vorst over het Volk uiteengezet alsook de beteekenis der „Raden" in Ned.-Indië. Dit werd gedaan daar de meeste menschen geen ander bestuur kenden dan van den landheer.

Daarna werd overwogen of het noodig was, dat te Poerwodadi een desa-raad werd opgericht of niet. In verband met de gehoorde uiteenzettingen vond men het wel noodig. Nu werd tot de keuze van de leden van den Raad overgegaan. Daarna sprak Joedawinata over de vereeniging Moelia Sari (begrafenis-vereeniging).

Van 18 Januari 1223, Nr. 13.

HET GOUDEN FEEST VAN DE KWEEK-SCHOOL TE FORT DE KOCK.

De heer R. Hartmans, hoofd v.d. H.I.S. te Fort de Kock, deelde uit naam van het feest-comité mede, dat gedurende de viering van het 50-jarig bestaan van de Kweekschool ter plaatse van 8-12 April 1923 eene tentoonstelling zal worden gehouden van:

a. Teekeningen en versieringen door de leerlingen van de H.I.S.'en en de Inlandsche scholen op het eiland Sumatra vervaardigd.

b. Voortbrengselen van handenarbeid, door dezelfde leerlingen vervaardigd.

c. Wandkaarten, platen en leermiddelen door de onderwijzers en leerlingen der bovengenoemde scholen vervaardigd.

d. Voortbrengselen van kunstnijverheid zooals vlechtwerk, zilverwerk enz., door Sumatranen thuis of op school vervaardigd.

e. Kant, borduurwerk, weefwerk enz., door de leerlingen van de H.I.S.'en en de Inlandsche scholen vervaardigd.

Op deze tentoonstelling zal de vervaardiging der bovengenoemde zaken gedemonstreerd worden.

VOLKSLEIDERS.

Onder dezen titel vertelt een inzender van hetgeen gebeurd is in de kampong Djati-padang o.d. Pasar Minggoe (Mr.-Corn.). In het onderdistrict P. Minggoe is een weg aangelegd van kampong Poelo naar de kampong Kebagoesan langs kampong Djatipadang en de bewoners der aanliggende kampongs werkten daaraan. De weg loopt over het erf van zekeren Djamhari die kosten kreeg door omkappen van een boom. Toen de weg klaar was, hoopte men op een vergoeding omdat er tal van dagen aan was gearbeid en volgens geruchten voor dat doel een som gelds uitgetrokken was. Dezer dagen werden alle terzake betrokkenen bij het desahoofd ontboden en moesten daar een duimafdruk stellen waarna elk twee kwartjes zou ontvangen. Verscheidene weigerden dat, vóór uitgelegd was waarvoor die duimafruk diende, en Djamhari eveneens. Zij werden toen bij den assistent-wedana geroepen en toen zij bleven weigeren, werd hun gelast „naar binnen" te gaan. En daar ging het van „het gezag ondermijnen", enz. Wat er binnen nog meer voorviel, zegt schrijver later te zullen mededeelen. Het resultaat was, dat alle duimafdrukken werden gesteld en elk zijn twee kwartjes ontving. Djamhari bovendien nog *f* 10. Echter was men niet tevreden en ging zich beklagen bij den wedana, den patih, den Assistent-Resident, terwijl verluidt, dat men zich ook wil wenden tot den Procureur-Generaal. Schrijver vraagt genoemden heeren deze zaak te willen onderzoeken.

Van 20 Januari 1923, Nr. 1.

MACHTSMISBRUIK.

Volgens de redactie worden in dit blad vaak klachten opgenomen over schraapzuchtige en hardvochtige volksleiders, die de redactie dan vergezeld doet gaan van den wensch dat de klacht goed moge worden onderzocht en de schuldige behoorlijk gestraft.

Maar die klachten moeten steeds in bedekte termen worden geuit uit vrees voor de voetangels en klemmen bij de pers.

Daarop wordt eene klacht meegedeeld tegen een assistent-pandji in het Djocdjasche, die zijn invloed aanwendt tot het bezorgen van betrekkingen tegen een vergoeding van *f* 100 of meer. Of iemand geschikt is, kan hem niets schelen als hij maar betaalt; anders behoeft hij op geen hulp te rekenen. Zoo ontving de assistent-pandji in de maand December *f* 100 voor het vergeven van een functie. Reeds vroeger ontving hij *f* 150; *f* 300, en *f* 500. Voor de functie van Loerah moet men *f* 500 betalen, voor die van kamitoea *f* 300, van djagabaje *f* 150; van kaoem *f* 75.

Van 22 Januari 1923, nr. 15.

DE VAKBONDENFEDERATIE.

De voorzitter van de Federatie van vakbonden in Indië, Soeroso, schrijft in dit nummer een artikel, dat vooraan wordt geplaatst, naar aanleiding van het vorige artikel in de „Neratja" over dat onderwerp (zie hieronder). Hij begint met te vertellen van het onlangs in Europa gehouden internationale vakbondencongres dat een novum was en waaruit bleek dat hoewel men op verschillende grondslagen staat, toch de wensch naar het bereiken van zekere doeleinden tot samenwerking kan leiden. Hierbij wijst schrijver op de internationale politiek waarin kapitaalsbelangen tegenover elkaar staan, wat de vredesonderhandelingen doet mislukken. Hij zegt dan dat het in beginsel ook zoo in Indië is met deze federatie: inderdaad staan de vakvereenigingen niet op denzelfden basis maar is er veel dat tot samenwerking aanleiding kan geven, zooals de bezuiniging die gevolg is van kapitalistisch streven. Hij wijst er op, dat er inderdaad verschil is tusschen vereenigingen van ambtenaren en anderen, maar meent dat men niet in het algemeen kan zeggen dat ook de eerstgenoemden niet eens zullen kunnen gebruik maken van het inderdaad laatste wapen van de staking. Immers hangt dat van de omstandigheden der tijden en de kracht af. Nu moet men onderscheiden tusschen personeel bij de financieele en dat bij de publiekrechtelijke monopolies. Het personeel der politie en sporen zal strenger door de Regeering worden aangehouden dan dat van opiumregie en pandhuisdienst, al meent de Regeering dat geen van alle staken mag. Nu hangt het af van de omstandigheden of het publiek aan de zijde van de stakers dan wel van de Regeering zal staan. Schrijver dankt voor den goeden raad dat men wakker moet zijn, nadat hij er op heeft gewezen dat ook particuliere werkgevers niet willen dat het personeel staakt, maar het ook hier is een machtskwestie. Hij erkent ten slotte dat ook in de vakvereenigingen verschillen van opvattingen bestaan en dat er zelfs onder de leden van de vakvereenigingen zullen zijn van verschillende politieke opvattingen, maar hij meent dat met beleid een en ander de federatie en vakbonden niet naar den ondergang zal brengen mits maar geen aanvallen van de broeders zelven komen.

DE LAGERE HEEFT STEEDS SCHULD.

Onder dit hoofd vertelt Si Minor van een agent van politie in de kotta Poerbolinggo, dat deze van zijn chef bevel kreeg een andere betrekking te zoeken wegens bezuiniging. Hij kreeg een betrekking bij de S.D.S. en kwam eenige malen ten huize van den mantri om zijn ontslag te vragen. De mantri was

steeds afwezig en hij verzocht, daar de tijd drong, een kameraad het verder in orde te brengen. Kort daarop kreeg hij een besluit van oneervol onslag op grond dat hij was weggeloopen. „Kasian", zegt de schrijver.

AL IRSJADCURSUS.

In een advertentie in dit nummer wordt meegedeeld dat Al Irsjad met Februari een vooravondcursus opent voor jongelieden die den waren Mohammedaanschen godsdienst willen leeren en Arabisch.

Van 23 Januari 1923, Nr. 16.

PARTADIREDJA.

Dit nummer begint met een hoofdartikel van K, waarin deze, na gewezen te hebben op de verdiensten van den heer Partadiredja, er op wijst hoe deze in dienst trad van den P. E. B. en de leider werd van de vereenigingen die onder het mom van den Islam den P. E. B. in de dessa brachten. Spottend wordt dan gewezen op de werkzaamheid van den heer Parta aan de hand mede van diens gegevens in zijn verslag over de vereenigingen in 1921. Schrijver gaat dan in op de actie van den P. E. B., die blijkbaar den toestand van vijftig jaren of liever van nog veel vroeger terug zou hebben en die meegaat met het I. E. V., dat niet wil dat de Inlanders op hun kweekschool komen. Wanneer de P. E. B. het te zeggen had, zou zeker worden bepaald dat Inlanders geen ander onderwijs mogen genieten dan op de dessaschool. Schrijver hoopt evenwel op een samengaan van de gindsche met de partij van hier.

PARTIJ S. I.

Meegedeeld wordt dat naar vernomen is verschillende Inlanders in Meester Cornelis, onder wie intellectueelen, den wensch hebben geuit dat de heer Tjokroaminoto er een Partij S. I. zou oprichten. Dat is dan ook gebeurd en de partij is er opgericht.

DE KWEEKSCHOOLKWESTIE.

Schorpioen schrijft ook over de wenschen van de Indo-Europeanen ten aanzien van een eigen kweekschool en hun afkeer van een kweekschool van alle landaarden waarbij zij de Inlanders te laag heeten om ermee samen te leven. Schrijver wijst er de Indo's op, dat zij op die manier op zichzelf zullen staan en geen eigen land zullen hebben, want de Nederlanders zien zelfs op hen neer omdat ze half Inlanders zijn. Schrijver merkt op dat de Inlandsche onderwijsvereenigingen zich nog niet hebben laten

hooren en hoopt dat zij in actie zullen komen voor een kweekschool voor alle landaarden die zeker niet zal te niet gaan door boycot van de Indo-Europeanen.

S. I.

In dit nummer komen verslagen voor van de respectievelijk op 14 en 21 dezer gehouden vergadering van de S. I. te Garoet en te Buitenzorg. Op eerstgenoemde vergadering werden vele plaatselijke aangelegenheden behandeld en wenschen in moties geuit.

OETOESAN HINDIA

Van 23 t/m 27 Januari 1923, nrs. 16 t/m 19 en een extra.

SAREKAT ISLAM PARTIJDISCIPLINE.

Het nummer van 23 Januari begint met een hoofdartikel over de partijdiscipline van de Sarekat Islam. „Eigen belang of eigen roem", zoo teekent zich de schrijver van dit artikel, vindt dat de menschen niet moeten beginnen met afschaffen van de partijdiscipline, want dat zou ten nadeele komen van de Landskinderen en den godsdienst. Wel is er geen bezwaar tegen dat verschillende soorten van menschen elkaar helpen en bijstaan, dat ze gelijkelijk behandeld worden, dat een tekort aan onderwijs bijvoorbeeld van de eene groep even goed wordt vervuld als van een andere groep zonder dat er verschil wordt gemaakt. Men verwijt de S. I. niet internationaal te zijn, maar volgens schrijver wordt door de S. I. geen onderscheid gemaakt tusschen de menschen als ze maar de Landskinderen niet verdrukken en vernederen. Schrijver vraagt welk nut het afschaffen van partijdiscipline zou hebben voor de Mohammedaansche Inlanders en hoeveel nut voor de andere groepen, hijzelf vreest een nadeel ervan voor den Mohammedaanschen godsdienst en voor de Inlanders zelven.

NIEUWE VEREENIGING.

In hetzelfde nummer wordt meegedeeld dat te Wonokromo een vereeniging is opgericht voor onderling hulpbetoon bij overlijden. De vereeniging heet Dhi Eclas en heeft dezelfde beginselen als de S. I. terwijl de voértaal het Djawa Dipo is. De leiding is in handen van wiro M. D. Samsoe en wiro Notowidjojo, bouwkundige. De redactie wenscht haar een lang leven toe.

EEN KLACHT UIT CELEBES.

Een medewerker schrijft uit Boenta, een plaats aan de Oostkust van Celebes, over een vrouw die zich bij hem vervoegd had met een klacht. Het was de Mohammedaansche vrouw Maimoena, die een huwelijksaanzoek had gehad van een Christen koelie van de klapperonderneming van Ledeboer Tebelombang, genaamd Mose, die met haar ging samenwonen. Hij had haar, volgens het verhaal van de vrouw, beloofd Mohammedaan te zullen worden en en dan te zullen trouwen, waarop hij 100 klapperboomen die zij bezat, aan een Chines verkocht en er van door ging zonder zich van zijn beloften iets aan te trekken. De autoriteit in Boenta had op de klacht niets laten hooren en schrijver hoopt dat een en ander door het blad bij den Gouverneur zal worden voorgebracht.

Dezelfde medewerker maakt er ook melding van dat een employé van de Paketvaart te Gorontalo een Inlandschen jongen, zoon van Hadja Sipati, een Inlandsche vrouw, voor een dief had uitgemaakt omdat hij klappers haalde uit een boom die bij de goedang van de Paketvaart stond en beweerde dat die van de Paketvaart was. De boom is echter van de vrouw. Schrijver verzoekt een exemplaar van het blad aan den Assistent-Resident te willen doen toekomen.

VINGERAFDRUKKEN VAN KOELIES.

In het nummer van den 23sten wordt een verslag gegeven van het gebeurde op de suikerfabriek „Alkmaar", waar volgens den schrijver het personeel aanvankelijk weigerde een vingerafdruk te stellen, ook nadat de administrateur met een zoet lijntje en hooger loon het daartoe had willen bewegen en de penghoeloe zelfs raad had gegeven het maar te doen. Eerst toen een drietal personen was ontslagen en een S. I.-bestuurslid was overgehaald het te doen, volgden de anderen. De schrijver waarschuwt de menschen op te passen.

In een volgend nummer wordt gezegd dat volgens verklaring van den administrateur het zetten van vingerafdrukken noodig is opdat bij eventueele staking men elders zal weten dat zich stakers daar aangeven.

STAKING.

Het nummer van 24 Januari brengt de mededeeling van een werkstaking van personeel van den wapenhandel van der Linden te Soerabaia. Men staakte op grond van vermindering van den tijd om te eten welke vermindering was gemotiveerd door bezuiniging. Het personeel staakte en won het pleit, kreeg tevens een eisch om meer loon ingewilligd. De redactie brengt vooral hulde aan den leider Soetiman die al lang daar in dienst is.

WAAROM HET BEZOEK AAN EEN VERGADERING VERBODEN?

Melding makend van het bericht dat aan militairen te Tjimahi was verboden een vergadering der S. I. bij te wonen waar de heer Tjokroaminoto het woord voerde, vraagt de redactie waarom dit werd verboden en antwoordt, dat het vermoedelijk was omdat de S. I. een lichaam is dat vaak de waarheid verkondigt en de waarheid is iets dat men niet algemeen schijnt te mogen weten hier Indië. „Wil men ons leeren om in het geheim te werk te gaan?" vraagt schrijver.

GEEN VERLOVING.

In het nummer van den 24sten schrijft iemand die zich Istindja teekent, naar aanleiding van een advertentie waarin de verloving van een Inlander met een Inlandsche wordt aangekondigd, over het al of niet wenschelijke van het verloven voor een huwelijk. Ten slotte verklaart hij er zich tegen. Hij vindt dat het in strijd is met een boek dat zegt dat men niet vooraf behoort te weten wie zijn vrouw zal zijn en wat zijn lot en bestaan zal wezen. Hij vraagt waarom men wachten zal tot een vrucht misschien door de dieren opgegeten wordt of aangetast als men goede tanden heeft om ze te bijten en de vrucht rijp is. Dat een verloving de liefde zal doen toenemen is zijns inziens evenmin waar, want het is gebleken dat er vele scheidingen komen bij huwelijken die door een verloving waren voorafgegaan. Hij vindt de positie van iemand die in een huwelijk is gescheiden beter dan die van iemand die in een verloving is gescheiden.

DE BINTANG ISLAM.

Djilma Solo komt in het nummer van 25 Januari terug op hetgeen geschreven werd tegen zijn kritiek op de Bintang Islam. (Overzichten 1 en 2 bladzijden 10 en 11) en zegt dat men geen politiek wil voeren hoewel de Islam toch gelast politiek te voeren. Hij veroordeelt het optreden van wie geen politiek willen en dan de reactie gaan likken en zegt dat dit niet de weg is die de Islam wil: die wil dat de Islamieten eensgezind zullen zijn en samengaan volgens de geboden van God. Wanneer de „Bintang Islam" dat inderdaad wil dan is het mooi, maar dat de „Bintang Islam" den basis van het Islamisme zal kennen en den vaan van den Islam, ontkent hij want ze zal wel zijn van de M(oendoer) D(iri) (waarmee bedoeld wordt de vereeniging Mohammadiah. Moendoer diri is zich terugtrkeken.—Rapp.).

OORLOGSWINSTBELASTING.

Het bericht uit de „Bintang Soerabaia" overnemend, dat vele Chineezen het land uit willen gaan vanwege de hooge oorlogs-

winstbelasting, zegt de redactie dat ze gedwongen worden naar elders te trekken maar vraagt tevens of degenen die hier geboren zijn in Nederland soms bescherming zullen kunnen vinden? En vertelt dan dat de naamlooze vennootschap Setia Oesaha die het blad exploiteert en in jaren zonder eenige winst is geweest, toch *f* 1000 belasting moet betalen., daar de o.w-belasting geen medelijden kent.

SAREKAT ISLAM.

Waroe.

In het nummer van 26 Januari komt een verslag voor van een 13—14 Januari te Waroe gehouden openbare vergadering van de S. I., welke heette te zijn bijgewoond door ongeveer 2000 personen, terwijl vele andere vereenigingen waren vertegenwoordigd. De voorzitter Koesoemoadibroto, zette de grondslagen van de vereeniging uiteen, vertelde hoe er aanvankelijk geen vereenigingen waren maar deze organisatie ontstond wegens de hardvochtigheid van de kapitalisten die de bevolking en haar rechten verdrukten. Hij zette in den breede uiteen welke bemoeilijkingen men de beweging in den weg legde tot zelfs aan den voorman Tjokroaminoto.

Verschillende andere sprekers voerden het woord, onder wie een kijahi over den godsdienst sprak en afgevaardigden van andere S. I.-vereenigingen spraken over de wenschelijkheid van eensgezindheid en over de reactie.

SINAR-HINDIA

Van 22 t/m 29 Januari 1923, Nrs. 14 t/m 20.

DE FILIPPIJNSCHE EN DE JAVAANSCHE SUIKERARBEIDERS. EEN VERGELIJKING.

Van Mohd. Thahir is in het blad van 22 Januari opgenomen een betoog, waarin hij de aandacht vestigt op het schijnbaar wonderlijke feit, dat China, ofschoon dichter bij de Filippijnen gelegen dan bij Java, den voorkeur geeft aan Java-suiker. Hij legt den niet-begrijpenden uit, dat de Filippijnsche arbeiders beter betaald worden en de Filippijnsche suiker dus duurder is. Het is geen wonder dat de Javasche suikerkapitalisten steeds maar het aantal hunner fabrieken uitbreiden, want zij weten dat de arbeiders op Java zwak zijn, niet beschikken over een stevig georganiseerden bond.

Schrijver eindigt met den Indischen arbeiders, en speciaal den suikerarbeiders, toe te roepen het goed te weten dat zij, die hun

chefs de winsten bezorgen, een nog slechter lot hebben dan de arbeiders in een Amerikaansche bezitting.

HORMAT-CIRCULAIRE.

De redactie wijst op een bericht in de „Neratja", dat de regeering een geheime circulaire gezonden zou hebben aan de Inlandsche hoofden, de bedoeling hebbende de oude regelingen omtrent hormatbetoon aan boven hen staande personen te doen herleven.

Als het bericht waar is — aldus de redactie — dan heeft de regeering een eenmaal genomen maatregel ingetrokken (gebruikt wordt de uitdrukking: het reeds stinkende en langen tijd geleden op den grond gevallen speeksel weer oplikken), m. a. w. gehandeld tegen den zin van de in 1913 rondgezonden z. g. hormat-circulaire. Men zal natuurlijk lachen, als men er over denkt dat er menschen zouden zijn die naar dien ouderwetschen tijd terug zullen gaan. „Heh gila", besluit de redactie.

KLACHTEN UIT TERNATE.

In de nummers van 22 en 23 Januari plaatst de redactie een reeks klachten over misstanden in Ternate, medegedeeld door „Sinar Ternate".

De eerste klacht die deze persoon overbrengt, betreft een standgeld van *f* 0.05, dat van katjang- en pisangverkoopers e. d. wordt geheven voor een standplaats vóór het bioscoopgebouw te Ternate. De verkoopers, die werken met een kapitaaltje van hoogstens *f* 1.—, vinden de belasting, welke eerst sedert December j. l. geheven wordt, te zwaar.

De tweede klacht gaat over de veroordeeling van een zevental personen van de kampong Ngofaoedoe op het eiland Hiri (Ternate) tot 6 dagen dwangarbeid in verband met heerendienst welke, naar verklaring, door ziekte en andere belemmeringen nog niet was verricht.

Schrijver deelt mede dat vóór de uitspraak door zekeren H. Madi ter verdediging van beklaagden aangevoerd was dat de zeven personen werkelijk ziek waren en dat er dus geen sprake was van verzet tegen heerendienst; bovendien hadden zij van het kamponghoofd zelf uitstel van heerendienst verkregen. De veroordeeling op 6 Dec. '22 geschiedde na een plotseling bezoek van den controleur van Ternate met den djogoegoe A. Joenoes en gevolg op 28 November 1922. Schrijver hoopt ten zeerste dat art. 55 R. R. niet verwaarloosd wordt.

Voorts deelt schrijver van Sesboeang bin Hadji Ibrahim mede, dat deze, na op 25 October '22 uit zijn aanhouding te zijn ontslagen, op 11 December '22 plotseling weer op het kantoor van den Controleur werd geroepen, terwijl hij nog bezig was zijn

huiselijke zaken te regelen, en vervolgens wederom in de gevangenis aangehouden krachtens een schrijven van den Off. van Justitie te Makassar; men wist nog niet voor welke zaak.

Uit Tjobo (Ternate) deelde Poeha b. Djoemati aan schr. mede dat behalve heerendiensten en gemeentediensten de kampongbevolking nog 4 nachten lang wachtdiensten verrichten moet voor het kantoor te Soa-Sio (Tidore), terwijl overdag allerlei karweitjes moeten worden gedaan voor den gezaghebber van Tidore, als het erf schoonvegen, den mandibak vullen enz. Daarbij moet men zelf voor voeding zorgen, en gelukkig degenen wier kampong dichtbij gelegen is. Worden zij op wacht door de oppassers slapende gevonden, dan krijgen zij schoppen of rottanslagen en scheldwoorden. Bij verhindering betaalt men *f* 0.40 vergoeding, dus voor 4 nachten *f* 1.60. Schrijver vestigt de aandacht op een en ander, met verzoek om verbetering van den toestand, daar aan toevoegende, dat men reeds 30% opcenten moet betalen op de gewone belasting.

Abdoel hadji b. Djaafar van Ome (Tidore) verklaarde dat vóór de arresteering van Gondhojoewono, Hamid, S. Assor en Dengah, de bevolking wist dat zij maandelijks 4 dagen voor heerendienst en gemeentedienst moest uitkomen. Na de arrestatie echter werd door het kamponghoofd van Ome vastgesteld, dat men 8 dagen voor heerendienst en 1 dag voor gemeentedienst, dus totaal 9 dagen per maand, moest uitkomen. Daarbij kwamen nog 8 nachtwaakdiensten voor de gevangenis te Soa Sio, waarbij voor eigen voeding moest worden gezorgd. Overdag moesten die wakers eten aandragen voor de gevangenen, zonder loon.

Te beginnen met de maand November 1922 werd bepaald dat elken dag in heerendienst moest worden gewerkt, alleen des Vrijdags werd vrij gegeven. In de maand December (waarin schrijver deze mededeelingen doet) hebben de menschen bovendien per persoon 150 paras atap moeten leveren; dit drukt zwaar, omdat ter plaatse geen roembiah-boomen (palm-soort) zijn en men er voor naar Halmahera moet, over zee en tegen groote kosten, terwijl ook wat moet worden achtergelaten voor het gezin.

Die moeilijkheden en die lasten moeten de broeders in Ome wel zonder tegenspraak dulden, omdat, wanneer zij er tegen op komen, het kamponghoofd hen gemakkelijk van verzet beschuldigen kan; vooral met de P. K. I.-leden zou het volgens schrijver het geval wezen.

Voorts zouden de lieden op last van het kamponghoofd voor den tijd van 4 dagen moeten „gras wasschen" op het erf van het verblijf van Prins Senin Alting, en daarvoor zelven de kosten dragen. In hun kampong teruggekomen worden zij dan in heerendienst te werk gesteld en niets mogen zij er tegen in zeggen. Vaak reeds, verklaart schr., heeft de bevolking haar misnoegen

geuit over het optreden van dat kamponghoofd. Hoogstens geeft hij hun voor drie dagen vergunning om voor zichzelven te zorgen; dat is natuurlijk niet voldoende, en soms wordt het 6 à 7 dagen voordat zij terugkomen, en wat gebeurt er dan? Scheldwoorden en onbehoorlijke uitdrukkingen komen uit den mond van dien hadji.

Uit Sanana (Soela-Eilanden) werd door Ali-Siroen, een bondsafgevaardigde, die met M. S. Assor aldaar kwam en met zeven anderen voor 2 maanden gevangen gezet werd, geklaagd over de voeding in de gevangenis en over het aan hen opgedragen werk dat zwaarder zou zijn dan te Ternate door de gestraften wordt verricht. Deze berichtgever zegt dat een beroep op de hoogere autoriteiten nutteloos is en men alles moet dulden omdat het bestuur te Sanana blijkbaar alle macht in handen heeft.

Op 18 November 1922 werd door een politie-agent, Tiba, gerapporteerd dat Ali-Siroen zich tegen een bevel verzet had, men wist echter niet tegen welk bevel. Een feit was, dat A. S. en zijn kameraden over den Bond gesproken hadden, anders niet, verklaart schr., verder mededeelende dat de controleur Monsjou, zonder de zaak verder grondig te onderzoeken, Ali-Siroen een korte broek van dunne stof liet aantrekken, hem aan een paal van het kantoor liet vastbinden en hem met een dunne rotting (van vingerdikte) 10 slagen liet toedienen door een oppasser genaamd Marasai. Het geslagen gedeelte werd naderhand met vaseline ingewreven.

Na verstrijking van de straf van 2 maanden, waartoe hij veroordeeld was omdat hij met 7 anderen in het bondslocaal te Sanana had zitten praten, moest hij nog 5 dagen zitten voor een politie-overtreding (loopen zonder licht), begaan vóór zijn arrestatie, de boete van f 5.— waarvoor hij niet had kunnen betalen. En na verstrijking van die 5 dagen kon Ali-Siroen nog de boei niet uit, omdat hij voor een onbekende zaak naar Batjan moest worden gevoerd met een stoomer die van Ambon komen zou. Volgens bericht uit Batjan was A. Siroen als een misdadiger met kettingen geboeid tijdens het vervoer naar de gevangenis te Batjan.

Een andere persoon, Sahedjoean bin Ode, leider in de kampong Malboefa, verklaarde uit Sanana dat tegenwerking van het plaatselijke bestuur werd ondervonden met betrekking tot het repareeren van het bondslocaal te Sanana. Zelfs de leden, die het werk doen wilden, werden bedreigd met straf door het districtshoofd Joescef en het kamponghoofd.

Schrijver protesteert tegen wat hij een negeeren van de wijziging van art. 111 R. R. acht. Hij verzoekt der redactie, een exemplaar van het blad te zenden aan den resident van Ambon en den assistent-resident van Ternate.

DE MEKKA-REIS.

In een door „Pembela Rajat P.A." aan de redactie aangeboden schrijven wijst deze „behartiger der volksbelangen" op de gevaren en de groote kosten van de reis naar Mekka en waarschuwt hij tegen bedriegende sjechs, in het bijzonder tegen zekeren sech I. I., wonende in de kampong Samiah te Mekka, die behalve een bedrieger een verleider van vrouwen en jongedochters moet zijn. Schrijver spreekt van een meisje uit de desa Tjipoetir (Soekaboemi), dat door dien sjech zou onteerd zijn.

INLANDSCHE ECONOMIE.

Tjoerigo levert critiek op de door hem in het „Bataviaasch Nieuwsblad" gelezen beschouwingen van Dr. Boeke, adviseur van het Volkscredietwezen, over de Inlandsche economie, wat aangaat het betoog van dien heer, dat er twee wegen zijn voor de economische ontwikkeling der Inlanders: eerstens dwang en tweedens loslating van het rassenstandpunt.

Schrijver vraagt wat met het tweede bedoeld wordt; hij voor zich is van meening dat de verhooging van de positie van het ras juist samengaan moet met den economischen vooruitgang; van een economische ontwikkeling met verdwijning van het volkskarakter verwacht schrijver geen heil.

Verder wees de heer Boeke op het stichten van kleine spaarbanken door de Regeering ten behoeve van de bevolking, waarvan veel goeds wordt verwacht voor de economische ontwikkeling van de bevolking. Schrijver merkt hiertegen op dat verzuimd is de bevolking bekend te maken met de bedoeling van die proef; men denkt nu dat die banken alleen voordeel opleveren zullen aan het gouvernement, en niet aan het algemeen. Wat aangaat het bezigen van dwangmiddelen, dat is een kwestie die den leider aangaat. Schrijver hoopt dat Dr. Boeke nader zal ingaan op een en ander.

VOLKSGEZONDHEID.

In een correspondentie uit Rembang wordt door A R. in den vorm van een gesprek tusschen een onderwijzer en een leerling de aandacht gevestigd op het feit dat de arme bevolking geen gratis medische behandeling krijgt, en de landsdienaren die het beter hebben, die wel ontvangen. Een regeling waarvan schrijver niets begrijpt, en ook de redactie niet, die in een noot opmerkt dat de eenige oplossing die zij geven kan is, dat de maker dier regeling niet op de hoogte was van de armoede van het volk.

REGEERJUBILEUM H.M. DE KONINGIN.

Dezelfde schrijver uit Rembang beweert op straat een stuk papier te hebben gevonden dat gediend had als katjangverpakking en

waarop in machineschrift een totalisatie stond van in de maanden October t/m December l.l. in elk district van de afdeeling Rembang geïnde bijdragen voor het aan H.M. de Koningin aan te bieden huldeblijk, enz. In de afdeeling is in drie maanden tijds een bedrag van meer dan f 1000.— bijeengebracht, schrijver rekent uit dat tot Augustus 1923 zal zijn binnengekomen: van de afdeeling Rembang meer dan f 3000.—, van de residentie Rembang viermaal zooveel en ten slotte van heel Indië een bedrag van minstens een millioen. Een deel zal moeten dienen voor de aankoop van een geschenk aan Mevrouw de Koningin (Njonja Radja.— De redactie vertelt in een noot dat H.M. het huldeblijk afgewezen heeft en verzocht het geld te schenken aan de hospitalen). In dezen tijd van bezuiniging zou schrijver het beter vinden al dat geld te besteden voor hulp aan werkloozen, voor den bouw van armenhuizen en scholen, enz.

GEEN VOLKSACTIE.

In dezelfde correspondentie klaagt A.R. dat er zoo heel niets te bespeuren valt van eenigerlei volksactie in Rembang, een plaats die hij niet zoozeer „aman" (rustig in de beteekenis van veilig), doch „amem" (stil) noemen wil. Hij wekt de Rembangers op tot meer leven.

S. I.-LOEMBOENGS.

In een in het nummer van 23 Januari als hoofdartikel geplaatst stuk van Siswo bepleit deze de oprichting van S. I.-loemboengs, d.z. padischuren van de S.I., met kapitaal en padi van de S.I.-leden.

Schrijver maakt een vergelijking met de bestaande desa-loemboengs van welke hij zegt dat ze sterk achteruitgaan en zoetjesaan verdwijnen zullen door gemis aan belangstelling bij de bevolking. Als reden geeft hij het vogende op: de desa-loemboengs werden oorspronkelijk gebouwd op gezamelijke kosten der desalieden en later werd aan een ieder de verplichting opgelegd een bepaalde hoeveelheid padi te leveren voor de loemboeng.

Was er meer, dan werd dat surplus verkocht en de opbrengst bij een bank gedeponeerd. Voor reparaties aan het loemboeng-gebouw is een vaste jaarlijksche uitgave vastgesteld ten bedrage van 10% van de bouwkosten, welke som genomen wordt van het bankdeposito; na tien jaren — aldus schrijver — hebben de dasalieden geen rechten meer op de loemboeng, op het gebouw niet en op den padi-voorraad niet, zoodra zij hun inbreng teruggekregen hebben. De gewonnen rente komt aan de desa ten goede, wordt besteed voor de reparatie van bruggen, enz. Het is dus duidelijk, zegt schrijver, waarom de belangstelling in de loemboengs verflauwd is.

Dan de S. I.-loemboengs zooals schrijver ze zich denkt. De

door van de S. I.-loemboengs „lid" geworden S. I.'ers op gezamenlijke kosten gebouwde loemboeng blijft hun bezit; de bepalingen omtrent de padi-levering zijn als die van de desa-loemboengs, maar de lieden blijven recht hebben op den voorraad voor zooveel als zij ingebracht hebben. Willen zij meer leenen, dan is daarvoor borgtocht van andere leden noodig. Een derde van den voorraad b. v. worde te gelde gemaakt en dit geld worde op de bank gedeponeerd ten bate van alle personen die grond te huur hebben, opdat zij dien grond niet aan de fabrieken verhuren zullen.

Al zou de fabriek f 60.— willen betalen tegen de S. I.-loemboeng f 40.—, het voordeel van verhuren aan de S. I.-loemboeng zou wezen, eerstens dat de grond niet geschaad wordt door suikerrietwortels, tweedens dat de huurtermijn korter is en derdens dat de verhuurders tegen loon hun eigen land bewerken kunnen.

Regelingen voor het een en ander zijn reeds opgemaakt door de onderwijs-afdeeling van de Ngandjoeksche S. I. en de S. I. te Ngandjoek is reeds met de uitvoering begonnen.

Schrijver eindigt met zijn broeders toe te roepen dat het nu de eeuw van de daad is en woorden alleen niet meer voldoende zijn. Geleidelijk aan moet de daadwerkelijke strijd tegen het kapitalisme der ondernemingen worden ingezet, zoo b. v. door de oprichting van S. I.-loemboengs.

NIEUWSBLADEN OP DE BUITENBEZITTINGEN.

PEWARTA-DELI

Van 3 t/m 12 Januari 1923, Nrs. 1 t/m 5.

1922—1923.

Onder dit hoofd wordt als hoofdartikel van nummer 1 opgenomen een stuk van de redactie, waarin zij—na de gebeurtenissen te hebben gememoreerd, welke zoowel in Nederlandsch- als in Britsch-Indië en Europa in 1922 hebben plaats gehad, zooals de autonomie-actie, de verhooging der belastingen met 30%, de intrekking van den duurtetoeslag, de gevangenneming van Ghandi, de Turksche oorlog, enz.—o. m. opmerkt, dat alle gevolgen van hetgeen zich in 1922 heeft voorgedaan, in 1923 zullen moeten worden gedragen. Zoo is de redactie van meening dat, indien de Regeering de 30% belasting-opcenten blijft handhaven, zoomede de „rodi"-gelden etc. en zich niet met de hooge huishuren en de abnormale prijzen der dagelijksche levensbehoeften bemoeit, men in moeilijkheden zal gaan verkeeren. Daarom doet de redactie een beroep op de Regeering om haar bemoeienis wel te willen verleenen.

Voor de bewoners van Sumatra's Oostkust heeft schrijver nog al goede hoop, dat dit jaar 1923 een goede verandering zal aanbrengen. Want—zegt zij—de afgevaardigden der bevolking van Simeloengoen zijn al naar Batavia vertrokken en zullen wel met succes in Deli terugkeeren, aangezien de toestand, die nu in Simeloengoen heerscht, niet alleen ten nadeele is van het volk, maar ook van de „Negeri"-kas.

Ook vernam de redactie, dat de 24.000 bouws „djaloer"-gronden, welke driemaal zooveel als gewoonlijk bedragen, aan den Radja zullen worden teruggegeven. En aangezien deze teruggave het gevolg is van het verlies der volksrechten, twijfelt de red. er niet aan of de bevolking zal driemaal haar gewoon aandeel krijgen.

TENGKOE FACHROEDDIN
UIT DE JOURNALISTIEK.

Medegedeeld wordt, dat de „Seroean Kita," in verband met de ziekte van den hoofdredacteur, den heer Fachroeddin, gedurende de maand December niet is verschenen en dat deze hoofdrecteur begin Januari '23 zijne betrekking zal neerleggen.

Ook wordt bericht, dat Tengkoe Fachroeddin voornemens is om zich, in het belang van zijn gezondheid, terug te trekken van de journalistiek, terwijl de uitgifte van de „Soeara-Boemipoetra" niet zal door gaan.

Een en ander zal, volgens schrijver, echter op de door de aandeelhouders van de „Seroean-Kita" op 14 Januari a. s. te houden vergadering nader bevestigd worden.

HET LOT VAN DE BEVOLKING VAN TEMBOENG (BANDAR KALIPAH).

Een schrijver, zich „Ra'jat" teekenende, klaagt er in een artikel onder bovenstaand hoofd over dat, indien men in Temboeng (Bandar Kalipah) een vuil erf heeft en deswege reeds met f 3 beboet is, men—mocht dit erf door drukke werkzaamheden een week er na nog niet zijn schoongemaakt—weder f 3 boete moet betalen, zoodat men op die wijze tot tientallen guldens wordt beboet, terwijl men, wanneer de zaak verder bij de kerapaten in Medan wordt voorgebracht, door den Sultan van Medan tot slechts f 1.— boete wordt veroordeeld.

„O, rechtvaardigheid!", roept schrijver uit. „Waar zijt gij?"

HOE KUNNEN WIJ ONTWIKKELING VERKRIJGEN?

Met deze vraag als hoofd geeft A. Abdoel Moektaf een artikel, waarin hij in den breede verklaart, dat men onder opvoeding verstaat die van: vader en moeder, van den onderwijzer, enzoovoort en vervolgens de groepen uit de Inlandsche kringen verdeelt in 5 deelen, n.l.

1. de vorsten, die het heft in handen hebben, en hunne ambtenaren,
2. de loontrekkers bij vreemdelingen,
3. de handelaren en landbouwers,
4. de werkloozen,
5. Zij, die niet in aanmerking komen en in aantal maar ± 0.0001% uitmaken van de geheele Inlandsche maatschappij. Hij zegt dan dat de in 5 genoemden er op uit zijn, om het volk vooruit te helpen, dat dit vooruit helpen eigenlijk door de in 4 genoemden dient te geschieden en dat de vorsten en hunne ambtenaren zich niet zoo zeer om de belangen der bevolking bekommeren, aangezien zij zich als loontrekker beschouwen en dus alleen doen, wat hun door de superieuren wordt opgedragen. Schrijver raadt hun aan niet uit het oog te verliezen, dat zij en de geregeerden één ras uitmaken, daarom deze laatsten moeten leiden, doch aan hen niet hun macht moeten toonen. Bedenkt —vervolgt schrijver—dat het doen van de plicht iets anders is dan het uitoefenen van macht. En indien men dit voor oogen houdt, dan voelt men, dat het een plicht is, om zijn ras en vaderland vooruit te brengen.

Verder wijst schrijver er op, dat de vooruitgang van een land ook afhangt van den handel in dat land.

ONDERWIJS IN MANDAILING HOELOE EN PAKANTAN.

In het nummer van 8 Januari wordt als hoofdartikel opgenomen een stuk van „Wandelaar", waarin hij er over klaagt dat, hoewel de bewoners van Mandailing Hoeloe en Pakantan aan hun koeriahoofden en den inspecteur van Onderwijs reeds lang om een tweede Klasse Inlandsche school hebben gevraagd, n. l. zoowel voor Mandailing Hoeloe als Pakantan, deze school tot op heden nog niet is opgericht.

Schrijver wekt de Mandailingers op, vooral de handelaren onder hen, om gezamenlijk een particuliere H. I. S. dan wel een dito tweede klasse Inl. school op te richten, daarbij de verzekering gevende, dat zij heusch geen cent verlies zullen lijden.

Op het bestuur en de leden van de Sjarikat Mandailing doet hij een beroep, om daartoe het initiatief te nemen, want — zegt hij — de zendingsschool in Pakanten Lombong wordt niet gelust door de Islamieten, aangezien men daar meer kerkliederen leert zingen dan onderwijs krijgt in hetgeen men voor het leven noodig heeft.

De redactie merkt onder in een noot o. m. op dat, indien men bedenkt, dat het onderwijs reeds lang in Mandailing is gekomen en er reeds veel ontwikkelde en vermogende Mandailingers zijn, zooals bijv. op Padang, Java, Deli enz., zij in staat moeten zijn, om in hun eigen land scholen op te richten; in de Bataklanden met name Kaban Djahe en Sipirok waar het onderwijs later dan in Mandailing is gekomen, heeft men reeds particuliere H. I. S.'en opgericht. Verder spoort de redactie de Sjarikat-Mandailing aan om de zaak met hun rasgenooten te bespreken, zeggende, dat het onderwijs op den voorgrond dient te worden gesteld, daar hiervan ook het behoud van den godsdienst afhangt.

CONCENTRATIE-VERGADERING IN MEDAN.

Medegedeeld wordt, dat in den avond van 9 op 10 Januari j.l. te Medan eene vergadering werd gehouden, onder leiding van Mas Kadarisman, afgevaardigde van het hoofdbestuur der vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel te Semarang, en bijgewoond zoowel door het bestuur en de leden van B. O. als door die van de andere vereenigingen aldaar, zoomede de redacteuren van de „Andalas", „Pewarta Deli", „Pantjaran Berita", „Doenia Achirat" en „Warta Timoer", in totaal ± 40 personen.

Gezegd wordt, dat het doel dezer vergadering is, om de vakvereenigingen ter Sumatra's Westkust en in Atjeh te doen op leven.

ONDERWIJS OP DE IND. LAGERE SCHOOL.

Er melding van makende, dat de Japansche Regeering na de Conferentie te Washington er op uit is, om de Japansche leesboeken, welke eerst op de Japansche scholen in gebruik waren, een nationalistisch karakter dragen en een gevoel van vaderlandsliefde opwekken, te doen vervangen door leesboeken, inhoudende verhalen over bekende personen van andere rassen, als: Lincoln, Edison, James Watt, George Washington, enz., zulks in het belang van de Internationale verstandhouding, zegt A. M. aan het slot van zijn artikel onder bovenstaand hoofd, hoe goed het zou wezen, indien deze methode van Japan door de Indische onderwijzers gevolgd werd en in toepassing werd gebracht op particuliere scholen, die bij wijze van proef zijn opgericht.

ZAKAT.

Naar aanleiding van het stuk in de „Doenia Islam" nummer 1, houdende eene mededeeling, dat een dame en de gewezen Gezant van Amerika respectievelijk een groot bedrag aan de hoogeschool te Parijs en een vierde millioen francs ten behoeve van een studiebeurs aldaar hebben geschonken, niettegenstaande zij geen „zakatsplichtigen" zijn, stelt de redacteur Tengkoe Kamaloeddin in een open brief o. m. de vraag aan Hadji August Salim, redacteur van „Doenia-Islam":

1 of de zakat op de ontvangen gelden dan wel op de opbrengst der onroerende goederen geheven wordt;

2 hoeveel procent zulk een zakat bedraagt en of men kan geven, hoeveel men wil;

3 of die zakat aan vrome menschen moet worden geschonken, zooals in Deli, dan wel aan een vereeniging of instelling, welke voor het algemeen belang werkt.

Schrijver hoopt, dat bovenvermelde vragen beantwoord zullen worden, daar ze verband houden met de belangen der bevolking ter Sum. Oostkust, alwaar de Radja's en hunne grooten tienduizenden guldens ontvangen, maar nooit zakat geven.

INLANDSCHE PERIODIEKEN OP JAVA.

DOENIA BAROE

Van 24 Januari 1923, Nr. 4.

ASSOCIATIEPOLITIEK.

Het blad begint met een artikel over associatiepolitiek waarin wordt gezegd dat het hier bij den naam is gebleven en dat de Regeering nog volstrekt geen associatiepolitiek, dat wil zeggen een politiek van gelijke rechten en vooruitgang van het land zoodat het ten slotte zichzelf zal besturen met een parlement, voert. Hij hoopt ten slotte dat het daartoe komen zal opdat het leven hier rustig (veilig) zal zijn.

DIVERSEN.

Het blad bevat verder nog eenige artikelen en klachten van plaatselijke beteekenis die niet van belang zijn voor dit overzicht en voorts een opmerking van W. S. dat de pers van de Inlanders in omvang toeneemt, het aantal bladen groeit, maar vele door tal van moeilijkheden het bestaan niet kunnen behouden en spoedig dood gaan. Daarom doet hij het denkbeeld aan de hand de vele bladen te vervangen door een enkel goed blad onder flinke leiders.

De redactie vindt dit wel een belangrijke zaak, maar lettende op de geschiedenis van den Journalistenbond, gelooft ze dat het wel bij een denkbeeld blijven zal.

PANGGOEGAH

Van 24 Januari 1924 No. 4.

UIT DE INDISCHE BEWEGING.

Onder het hoofd: „Wie leven wil, vreeze den dood niet. Gezamenlijk voorwaarts!" schrijft de heer Soewardi Soerjaningrat in het nummer van 24 Januari j.l. een artikel handelende over de door de Radicale Concentratie in heel Indië op touw gezette protestmeetings en de aansluiting van alle in Indië aanwezige (linksche) nationale en internationale vereenigingen bij die Concentratie, waarbij schrijver verklaart met voldoening deze feiten te kunen constateeren doch het te moeten betreuren dat het gros van de bevolking schijnbaar de sinds jaar en dag door de verschillende vreemde overheerschers toegepaste „verdeel en heersch-politiek" niet heeft doorzien en daaruit niet geleerd.

Zoo komt het volgens schrijver dat B. O., N. I. P., S. I. en andere vereenigingen, die duizenden menschen achter zich hebben, geen weerstand kunnen bieden aan de reactie, hetgeen hij hemeltergend noemt.

Aan het slot roept schrijver zijn landgenooten toe: „Komt, sluit U hecht aaneen, vrienden! Zondert U niet af, blijft niet stil en voert geen afzonderlijke actie, anders zal men den voorraad pijlen uitgeput zien wanneer de tijd daar is dat men tegenover den vijand zal komen te staan!"

„Vrijheid, vrijheid, vrijheid, dat is het recht om de eigen behoeften zelf te regelen. Komt, jaagt de vrijheid na, beoefent de kunst van de vrijheid, en durft een vrij leven te leiden. Opdat men . . . niet zal sterven zonder sporen na te laten."

DE CONFERENTIE TE LAUSANNE EN DE TURKSCHE VRIJHEIDSBEWEGING.

„Widoesoko" geeft in dit nummer aan de hand van de krantenberichten een beschouwing over den loop der conferentie te Lausanne en de Turksche vrijheidsbeweging, waarbij schrijver het speciaal heeft over de vrees-aanjagingen van Lord Curzon aan het adres van de Turksche delegatie, over het afbreken van de conferentie en het daarop door den Turkschen afgevaardigde Ismet Pasja gegeven antwoord, dat de andere afgevaardigden versteld zou hebben doen staan vanwege de door dezen Turk aangenomen uitdagende houding. Wat de Turksche vrijheidsbeweging betreft, schrijver memoreert in het bijzonder de daden van de door Engeland vervolgde heldin Siti Alidah, die aan die vervolging zou zijn ontkomen om in Angora voort te gaan met Engeland op verschillende wijzen afbreuk te doen. De handeling van deze Turksche vrouw vergelijkt hij met die van Oentoeng Soeropati uit het Kartosoero-tijdperk.

Ten slotte verwijst schrijver naar een Bijbeltekst, die ongeveer als volgt luidt: „Wie ooren heeft, die hoore, wie oogen bezit, die zie!" Waaraan schrijver toevoegt: „Wie iets verlangt, die denke er over na!"

DE MACHTSBEZITTER.

„Tedak Mataram" schetst een machtsbezitter als iemand die „eerdronken" is, en den volksleider vijandig gezind is omdat volgens schrijver die met macht bekleede in hem iemand ziet, die de eer van den machtsbezitter zou neerhalen.

Schrijver eindigt zijn artikel met te herinneren aan het spreekwoord: „Hij dien de schoen past, trekke hem aan!" en hij uit daarbij de hoop, dat de Landsbestuurder met rechtvaardigheid te werk zal gaan en nogmaals een onderzoek in de Sragensche zaak zal willen gelasten.

DE ONTTROONDE MONARCHEN.

„Wars" uit er zijn verwondering over, dat het in dezen tijd voorgekomen is, dat machtige heerschers als de Duitsche Keizer, de Turksche Sultan enz, door het volk weggejaagd zijn. Hieruit zou duidelijk blijken, dat het volk inderdaad macht bezit en machtiger in dan zijn heerscher, en hij noemt zulk een verschijnsel een verandering der tijden. Ten slotte onderwerpt schrijver de Nederlandsche koloniale politiek aan een bespreking, zeggende dat de grondslagen van dit koloniale bestuur door de eeuwen heen toch onveranderlijk autocratisch zijn gebleven, terwijl de autonomie-beweging van de linksche politieke partijen volgens schrijver genegeerd blijft. Schrijver eindigt dan met de volgende vraag te stellen: „Noemt men dan zulk een koloniale bestuursvoering een ethische politiek?"

REGEERING EN VOLKSBEWEGING.

Onder den titel „Ik kan maar nog niet begrijpen" schrijft „Tjiligoeti" een artikel, waarin hij een reeks vragen stelt, namelijk:

„Wanneer de Regeering de Volksleiders in hun doen en laten steeds bespiedt, wie houdt dat toezicht op de daden van de Regeering?"

„Als de volksbeweging binnen de perken van de wet moet blijven, door wiens wet worden dan de Regeeringshandelingen beperkt?"

„Wanneer een landszoon beschuldigd wordt van haat en minachting in het land te zaaien en door de Regeering gestraft wordt, wat zou men met de Regeering, verondersteld dat zij dat gedaan had, wel doen? zou zij vrij mogen uitgaan? Dat zou anders wel mooi wezen?!

Het redactielid „S. Sn." tracht hierop antwoord te geven door te zeggen dat de „Regeering" een abstract begrip is en uitgeoefend wordt door den minister in Nederland, en niet door den Koning, en in Indië door den Gouverneur-Generaal en de verdere ondergeschikte ambtenaren als de Directeuren, de Residenten enz., de ambtsmisdrijven door die machthebbers gepleegd, berecht worden door den rechter, die daarom boven het bestuur verheven is. Waarom men nog zooveel onderdrukkingen van de gezagsvertegenwoordigers zou te verduren hebben, verklaart de redactie niet te kunnen uitleggen. Ten slotte wordt de raad gegeven, om niet tevreden te zijn met de eventueel ondervonden onderdrukking.

STERKE CONTRASTEN.

„S. S. Prawiro" tracht de verschillen van het verleden en het heden naar voren te brengen door o. a. te beweren dat men

vroeger de gevangenis verafschuwde doch het schavot thans voor de volksleiders een kluizenarij zou vormen;

vroeger de Javaan de lusten van het ambtenaarschap genoot, maar thans de Javaansche ambtenaar slechts gebruikt zou worden om het volk bang te maken; dat men vroeger met de uitvoering van de nivelleeringsvoorstellen dacht de besten van het volk zwaarder te maken, doch thans het volk zonder die nivelleering toch nog een zwaren last zou hebben te dragen;

nadat men men vroeger bij het krieken van den dag om onderwijs als het eenig middel om vooruit te gaan geschreeuwd heeft, thans overgegaan is tot bezuinniging op het onderwijs;

op de oude vraag om een echt parlement, die de vrijheid van zoovelen zou hebben gekost, thans een antwoord is gokomen nl., geen parlement maar een volksraad; en voorts dat

men bij het vragen om zelfbestuur gemeenlijk afgescheept wordt met het antwoord, dat men daarvoor nog niet rijp is en die vrijheid te gelegener tijd wel van zelf en ongevraagd gegeven zal worden; hieraan wordt door schrijver toegevoegd:

„Ja, dat kan; is het waarschijnlijk?"

DE PESTBESTRIJDING.

Een en ander over de tegenwoordige werkwijze van den dienst der pestbestrijding, de woningverbetering en de pannenvoorziening schrijvende, die genoemd wordt èn voor de Regeering èn voor het volk nadeelig te zijn, oppert „Loegoe" in dit nummer het denkbeeld om ter vermijding van de groote bedragen verslindende administratie en ter verlichting van de aan het volk opgelegde lasten, in iedere desa een paar modelhuizen te bouwen, en het volk voldoend crediet en tijd te verschaffen om huizen naar dat model te laten bouwen. Schrijver meent daardoor de tusschenkomst van het pestbestrijdingspersoneel grootendeels te kunnen uitschakelen, daar men dan het noodige toezicht best aan de betrokken desahoofden en B.B.-ambtenaren zou kunnen opdragen.

Ten slotte — noemt schrijver de door hem aangewezen werkwijze de eenig goede bezuinigingsmaatregel en tegelijk een probaat middel om de hier en daar gerezen misverstanden tusschen het volk en het personeel van dien dienst voor goed uit den weg te ruimen.

GEHEIME VEREENIGINGEN TE SOLO.

Naar aanleiding van het bericht, dat in het Solosche geheime vereenigingen van slechte elementen als bandieten, vechtersbazen enz door de politie zouden ontdekt zijn, t.w. de vereenigingen 1 Djim selikoer (21 duivels), 2 Máta gelap en 3 Petir (de bliksem),

stelt het blad de vraag, of, mocht dit bericht waarheid bevatten, zulks geen uitvloeisel zou kunnen zijn van de beperking van het vergaderrecht, van Tjipto's interneering, en van het in de gevangenis stoppen van de Solosche Volksleiders.

SOEARA RA'JAT

Van Januari 1923, Nr. 2.

VEREENIGING VAN ACTIE.

Een groot deel van het blad wordt in beslag genomen door een lange uiteenzetting van Semaoen aan het volk van Indië over de tegenwoordige actie en reactie en de samenwerking van de P. K. I. met de andere partijen in de Radicale Concentratie.

Daarin wordt gezegd dat het streven der reactie, dat de Indische onderdanen benadeelt, vereeniging van actie tengevolge heeft gehad tusschen de volkspartijen en de vakbonden ter bestrijding van dat streven. Een en ander wordt dan in den breede verduidelijkt. Schrijver wijst erop dat in den tegenwoordigen tijd de economische toestand in hooge mate den politieken bepaalt en zet daarom eerst den politieken toestand uiteen, beginnende met de reactie in de economie.

Schrijver zet uiteen hoe de samenleving wordt beheerscht door de groothandelaren over heel de wereld sedert het fabrieks- en ondernemingskapitaal gekomen is en hoe het grootkapitaal de bron is van de bestaansmiddelen der werklieden, het magazijn waaruit voldaan wordt aan de behoeften van het koopende volk, terwijl het beheerd wordt door en in het bezit is van de groothandelaren, in aandeelen en trusts, enz. Door het recht van bezit leiden de groothandelaren het zoeken naar en verdeelen van de levensbehoeften in door hen gewenschte banen en wel naar het winstmaken. Handelaren moeten winst maken en nadat door hen in Azië en elders getracht was markten voor den afzet hunner waren te krijgen werden later de landen als Azië ook door hen tot veld van operatie voor winstmaken genomen. Door stoomschepen en andere verkeersmiddelen werd de wereld door hen verbonden tot één economisch lichaam.

Schrijver zet verder uiteen welken invloed de kapitalisten hebben op de wereld, op de inkomsten van het volk, op de consumptie en productie en wijst er daarbij op dat de daling der prijzen van fabrieksproducten ook daling bracht in de prijzen der landbouwproducten. De winst is volgens schrijver hetgeen overblijft van de productie als de comsumptie er af is en ze wordt grootendeels gebruikt om opnieuw voor de productie te

dienen zoodat deze zich steeds uitbreidt en hoe langer hoe meer de comsumptie overtreft wat de malaise doet ontstaan.

De malaise.

Schrijver gaat na welke middelen de kapitalisten nu moeten toepassen om handel en nijverheid weder in rechte banen te leiden en zegt dat ze reeds de bezuiniging hebben gevonden van welke professor Treub de vertegenwoordiger is, voorman der linksche en rechtsche kapitalisten. Schrijver meent evenwel dat men daardoor niet verder komt want door de bezuiniging en inkrimping daalt de levensstanddaard van de bevolking en gaat de koopkracht achteruit, terwijl daardoor de menschen minder kunnen koopen uit het buitenland zoodat de malaise voortduurt. Tot alles op den laatsten trap komt, maar dan zijn er tal van slachtoffers en is er veel ellende gemaakt. Schrijver zegt dan:

„Het zal kunnen gebeuren, dat de prijzen van levensbehoeften, gewaardeerd in geld, dalen of stijgen, het zal kunnen gebeuren, dat werkloozen van het eene land naar het andere verhuizen; eene verkregen economische verbetering zal zich ook kunnen verplaatsen van het eene land naar het andere, n.l. door middel van buitenlandsche politiek, maar de wereldmalaise zal blijvend zijn, zoolang de kapitalisten bij machte zijn winst te behalen zooals wij boven hebben aangegeven. En een blijvende en over de geheele wereld gelijke economische verbetering kan niet worden verkregen."

„Maar het streven der kapitalisten, zooals de heer Treub het heeft afgebeeld (voorgespiegeld), is zeer gevaarlijk voor de menschen op de geheele wereld, dus ook zeer gevaarlijk voor ons Indië. Consumptie en productie, benevens de kapitaalsaccumulatie zullen onmiddellijk dalen, maar . . . . . het menschental neemt toe, zoodat . . . . . velen geen middelen van bestaan hebben, vele menschen in de hel van ellende terechtkomen, wat de menschheid aantast, misdadigers vormt, veel strijd doet ontstaan, de kinderen dom maakt, omdat onderwijs daardoor te weinig fondsen heeft, de zieken aan hun lot worden overgelaten en het getal dooden vermeerdert.

Ook Indië zal in die hel komen, omdat de soort economie der kapitalisten zulks veroorzaakt . . . . . maar de kapitalisten hebben maling aan deze schade, der menschheid aangedaan. De heer Treub is het beeld ook van deze wreedheid."

„Hier wordt voorts gewezen op de theorie door den heer Treub tegenover de „Locomotief" geuit, dat er een selectie van werkers zal komen en de ongeschikten zullen heengaan, maar de geschikten blijven. Grof gezegd: laat die maar doodgaan. Dat komt hier dus op neer, betoogt schrijver, dat bezuiniging plaats

heeft door vermindering van het menschental, door een zelfmoord van de menschheid, maar dat staat ermee gelijk dat de kapitalisten ophouden met de economie te beheerschen ten bate van hun winsten".

Schrijver constateert dat tegen dit streven van professor Treub zoo sterk mogelijk opgekomen moet worden en voor dezen strijd acht hij noodig de reactie in de politiek goed te bespreken. Hij zegt dan:

„Ieder landsbestuur moet kapitaal bezitten voor het „regelen" (besturen) van het land. Dat kapitaal wordt verkregen van belastingen. De belastingen moeten voor een deel geind worden van de groote kapitalisten. Maar met hunne boeken toonen kapitalisten „verlies" aan, dreigen slechts met staken alias sluiten van het bedrijf en den handel, en stellen voorbeelden door te spelen met middelmatige en kleine handelaren die in economisch opzicht zeer afhankelijk zijn van de groote, zoodat vele middelmatige en kleine handelaren failliet gaan. Het kapitaal der regeering wordt daarop verminderd door de groot-kapitalisten, tengevolge van hun streven in economische zaken. Daarom hebben de groote kapitalisten tegenwoordig over bijna de geheele wereld zooveel macht op het bestuur der landen. Waar het landsbestuur zich verzet tegen de bedoeling ('t plan) der kapitalisten om reactie te voeren in de politiek (regeling van het landsbestuur), daar dwingen de kapitalisten de regeering, 'tzij met „kapitaalstaking" of door versterking der beweging om het bestuur om te werpen en dat reactionair te maken, zooals door versterking der fascisten gelijk in Italië."

En verder zet schrijver dan uiteen dat de bedoeling van de buitenlandsche politiek is de winsten van de groot-kapitalisten voor hun eigen land te verkrijgen, door het bestaan van andere landen te verzwakken. Hij geeft daar dan een toelichting met voorbeelden op en zegt dat daardoor natuurlijk alle conferenties zonder resultaat zijn, terwijl men de bewapening niet vermindert maar zich voor den oorlog gereed blijft houden. Terwijl de volkeren den oorlog moe zijn en den vrede willen, werken de kapitalisten op den oorlog en voeren een reactionnaire politiek. Ook in het binnenland geschiedt dat en zoo werkt professor Treub hier ervoor de politiek nog reactionnairder te maken. Sociale wetgeving wil hij niet, belasting voor de kapitalisten wordt bekritiseerd, staatsexploitatie is verkeerd en de kapitalisten dwingen de Regeering, daar de bronnen van het Regeeringskapitaal in hun handen zijn. Semaoen geeft hierop voorbeelden van de reactionnaire politiek tegenover de volksbeweging en de vertrapping van de beweging door de kapitalisten.

Hierna komt schrijver dan tot de samenwerking op menig punt

door de verschillende politieke partijen. De samenwerking acht hij noodig om

a. te streven naar vrijheid van beweging (vereenigen, vergaderen, spreken, oordeelvellingen, schrijven enz.).

Het recht van verbanning der voormannen van de beweging, het toezicht houden door de geheime politie op de voormannen, moeten verdwijnen; het doen verdwijnen van de wetsartikelen die het straffen van de sini-partij vergemakkelijken, wegens spreken en schrijven, dus de wetsartikelen welke de bron vormen voor spreek- en persdelicten.

b. ernaar te streven dat de slachtoffers van de inkrimpingsschroef der kapitalisten, n. l. werklieden die in Indië ontslagen zijn en geen middelen van bestaan hebben, geholpen worden met werk of geld om te leven, van regeeringswege, wat een plicht is der regeering."

Semaoen zegt dan dat de Regeering in staat is om door opening van nieuwe streken en ontginning van de rijkdommen van het land de werklieden, die geen arbeid hebben, aan loongevend werk te helpen, wat haar plicht is. Om aan gelden te komen kan zij belasting eischen van de kapitalisten, in het buitenland leenen dan wel het oorlogstuig verminderen. Geëischt moet worden dat de Regeering registratie houdt van de werkloozen en dezen hulp verleent opdat zij kunnen blijven leven. En dan moet verder gestreefd worden naar het volgende:

„*c.* Wij Indiërs, die te weinig verzorging hebben in geval van ziekte, wij Indische onderdanen, die te weinig onderwijs genieten, moeten vorderen dat in beide aangelegenheden geen vermindering plaats heeft (de Regeeringscommissie wenscht voor 1923 alleen eene vermindering voor te stellen van ± *f* 10.000.000) ja wij moeten zelfs vragen, dat er meer kapitaal aan besteed wordt, opdat het onderwijs en de gezondheid van ons, Indische onderdanen, kan blijven vooruitgaan.

d. Daarentegen ten aanzien der financieele politiek van het Land, die de uitgaven voor gezondheid en onderwijs aan het volk wil verminderen, en de uitgaven voor productieve bedrijven wil verminderen, die de inkomsten ook der lagere werknemers van het Gouvernement wil verminderen, terwijl ze thans bang is de kapitalisten zwaar te belasten, zooals in zake de petroleummaatschappij *de Koninklijke;* ten aanzien daarvan moeten wij vorderen, dat in het algemeen de regeering een financieele politiek voert, die met zware belastingen de winst der groote kapitalisten treft, die het kapitaal vermeerdert voor gezondheidszorg en onderwijs der bevolking, het kapitaal vermindert voor productieve bedrijven, en sterk vermindert de fondsen voor oorlog.

e. Wij weten, dat onze verlangens om voorspoed en vooruitgang der Indische onderdanen te verkrijgen, gemakkelijk

bevredigd kunnen worden in een Indië, welks bestuur beheerscht wordt en het sterkst ('t volmaakst) beinvloed wordt door de Indische onderdanen. Daarom moeten wij ernaar streven Indië's vrijheid te verkrijgen voor zelfbestuur met den grootst mogelijken invloed der onderdanen in het bestuur (zuivere volksvertegenwoordigers, autonomie enz.)."

Het laatste deel van de uiteenzetting wijst er dan op dat deze vijf zaken moeten worden nagestreefd, dat de radicale concentratie dit tot taak heeft, terwijl de menschen worden opgewekt aan deze gezamelijke actie deel te nemen en ook om de gelederen der roode P. K. I. te versterken.

DE VAKFEDERATIE EN DE NERATJA.

Naar aanleiding van het artikel in de „Neratja" van 4 dezer waarin twijfel werd uitgesproken over de mogelijkheid van het blijven voortbestaan der federatie van vakbonden op grond van de verschillen in de grondslagen waarop de verschillende vereenigingen staan, zegt „Kaoem boeroeh ketjil", dat het artikel in de „Neratja" niet schijnt weer te geven wat het blad denkt maar wat het zou willen. De verschillen in grondslag bestaan maar er is steeds samenwerking voor speciale zaken noodig èn om de groote lijnen te bespreken èn om elkaars verlangens te leeren kennen. De „Neratja" stookt op een fijne manier en steeds meer blijkt de kwaliteit van het blad en wordt zijn masker opgelicht. De „Neratja" vermoedt dat, als de arbeiders sterk worden zij niet handig genoeg blijkt om ze te scheiden, haar steun zal verloren gaan.

Schrijver hoopt dat zijn schrijven het gevaarlijke gift zal weeren. Hij zou het stuk ook wel in de „Neratja" willen plaatsen maar aangezien dat een krant is die steun krijgt van de Regeering, vreest hij dat men zijn naam bekend zou maken terwijl hij er vroeger reeds moeilijkheden over heeft gehad toen hij in de „Neratja" schreef en men er achter kwam dat een artikel door hem was geschreven.

DIVERSEN.

Verder bevat dit nummer een kort artikeltje waarin gewezen wordt op het belang van de protestvergaderingen der radicale concentratie en gewezen wordt op het kapitalisme als de oorzaak van datgene, dat aanleiding gaf tot de actie.

Begonnen wordt met een uiteenzetting van de kwestie van Mosoel „dan wel de oorlog om de petroleum".

Verder worden eenige vervolgen geplaatst van artikelen, reeds bij de vorige nummers genoemd.

PARTIJ S.I.

Van 11 Januari 1923, Nr. 1.

HET BLAD.

Verschenen is het aangekondigde orgaan van de op te richten Partij S. I. dat wordt uitgegeven door den heer Tjokroaminoto te Kedoengdjati en onder diens redactie staat. Het orgaan, dat den vorm van een tijdschrift heeft, wordt gedrukt op de drukkerij van den P. P. P. B. te Jogja en zal om de tien dagen verschijnen. Het eerste nummer bevat zestien paginas groot octavo formaat. De artikelen zijn in het Maleisch en het Javaansch geschreven.

DE INHOUD.

Dit eerste nummer bevat:

een inleiding die reeds als ingezonden artikeltje in de „Neratja" en andere bladen heeft gestaan;

een schrijven van het bestuur der Centraal S. I. aan de besturen der locale vereenigingen;

het programma van het aanstaande congres en het voorstel tot oprichting der partij. Verder in het Maleisch en in het Javaansch een uiteenzetting van de grondslagen der partij (zie hieronder);

een uiteenzetting van de vrouwenvereeniging Wanodija Wanito, een voorstel tegen de concessieverleening voor grondinhuur aan de H. V. A. voor een suikerfabriek, een verslag van het Al Islam-congres, een artikeltje over het woord Gods en des Profeten waarin hij betoogt dat de Mohammedaansche geest in de S. I. behoort te zijn doorgedrongen, enz.;

verder verschillende berichten.

Van 21 Januari 1923, Nr. 2.

DE INHOUD.

Dit nummer bevat een aantal mededeelingen van de C. S. I., stemmen uit de partij over instemming met de oprichting, over moeilijkheden die de S. I. Tjepoe heeft ondervonden, over het bestuur dezer vereeniging te Tjepoe;

verder een artikel over staatsinrichting, en eenige mededeelingen uit het buitenland over congressen in Britsch-Indië, over Kemal Pasja en over de Islamietische wereld en het kalifaat.

INL. PERIODIEKEN OP DE BUITENBEZITTINGEN.

SOEARA BATAK

Ven 6 Januari 1923, Nr. 1.

INHOUD.

Opgenomen worden in het nummer van 6 Januari jl. de volgende artikelen over:

I. Een oproep van den hoofdredacteur A. Soetan Soemoeroeng aan de abonné's van het blad, om hun bewijzen van de kwijting van het abonnement over het betrekkelijke kwartaal aan hem te zenden, om de schuld van den oud-administrateur van het blad Ephraim Pohon te bewijzen die beschuldigd is van verduistering van de ingekomen abonnementsgelden, en thans in preventieve hechtenis zit;

II. het verzoek van P. Kenan H. Barat aan het Bataksche volk om bij de jaarwissching 1922—1923 de weldaden van den Almachtige te willen gedenken;

III. het betoog van F. Benjamin Siahaan, dat een journalist niet mag denken aan het honorarium alleen, doch in de eerste plaats aan de eer der journalistiek, die zijns inziens de verplichting meebrengt om slechts over die onderwerpen te schrijven, waarvan men inderdaad verstand heeft;

IV. een door „M" aan het Bataksche volk gerichte waarschuwing om zich voor ingevoerde scharen met valsche merken, b. v. in plaats van „Solingen gewaarmerkt met Zolingen," te wachten, doelende schrijver op een Bataksch blad, dat naar het heet, een wig tracht te drijven in het samenhoorigheidsgevoel van de Batakkers;

V. de mededeeling dat op het verzoek van het hoofdbestuur van de vereeniging H. K. B. aan de Volkslectuur om in de Bataklanden agentschappen te openen, ingegaan is en men thans goedkoope boeken bij de drukkerijen Philemon te Sibolga, Soeara Batak te Taroetoeng en Hatopon Kristen Batak te Balige kan krijgen.

VI. Opgenomen is verder een raad van de redactie, om in het jaar 1923 zuinig te leven en goed te werken om daarmee veel geld te kunnen verdienen opdat men ten slotte niet, zooals in het afgeloopen jaar, een kommervol leven zal behoeven te leiden;

VII. Meegedeeld wordt de oprichting van een particuliere H. I. S. te Dolok Sanggoel, aan het hoofd waarvan de heer Soetan Casajangan zal staan. Volgens een bekendmaking van het schoolbestuur wordt die school 10 Februari 1923 geopend.

VIII. Opgenomen is verder een artikel over de hooge-

scholen op aarde, waarbij de schrijver, „Mijn compliment" als zijn meening te kennen geeft, dat de hoogste universiteit in Indië met een langen leertijd is de „vrijheidsschool" te Batavia, waarvan H. M. de Koningin als Directrice wordt voorgesteld en de Minister van Koloniën, de Gouverneur-Generaal, de Raad van Indië, de Directeuren enz. als de daaraan verbonden onderwijskrachten; ten slotte wordt de meening verkondigd, dat naar schrijvers meening de Britsch-Indiër, de Indonesiër en de Koreaan de eenige leerlingen zijn, die zijn blijven zitten;

en IX een protest tegen de verhooging van het „waterrechtgeld" van f 20 tot f 30.— per H. A.

GODSDIENSTIGE BLADEN.

ISLAM-BERGERAK

Van 20 Januari 1923, No. 3.

DE INDISCHE BEWEGING.

Het nummer van 20 Januari bevat een hoofdartikel van „S. H.", waarin het kapitalisme en het imperialisme als de oorzaken van de verbreking van den wereldvrede worden beschouwd. Bij de bespreking van de Indische toestanden wordt te kennen gegeven, dat de pogingen van het Indische volk om te geraken tot de vorming eener nieuwe wereld gepaard zullen gaan met bloedvergieting en moeilijkheden. Voorts wordt de meening verkondigd, dat het volk naar een volledige volksregeering verlangt in de plaats van het tegenwoordige koloniale bestuur, dat zich zou kenmerken door de onderdrukking van het volk op allerlei gebied t.w. op het onderwijs, in het politiek en economisch leven, enz. Ten slotte wordt de hoop geuit, dat het volk in den komenden tijd, volgens schrijvers voorspelling vol gevaren, ernstig zal trachten de geleden schade in te halen door nog krachtiger aan de reactie weerstand te bieden.

Na erkenning van het in dezen tijd door de volksbeweging geleden échec in alle lijnen van den vooruitgang, wekt Sismadi Sastrosiswojo zijne land- en geloofsgenooten op om toch eens hunne werkelijke capaciteiten n.l. moed, trouw, volharding enz. te toonen, aangezien de reactie thans al krachtiger en krachtiger wordt, het kapitalisme bij den dag kwaadaardiger en de koloniale politiek nog harder drukt dan tot nu toe het geval zou geweest zijn, als bewijs waarvan door schrijver de opsluiting van de volksleiders en de beperkingen van het vergaderrecht in de vorstenlanden worden aangevoerd.

„Djadi Wirosoebroto verklaart het als een negeering van den Islam te beschouwen wanneer er vereenigingen worden gevonden, die in strijd met de Korân-leer handelen, en onder het mom van een Mohamedaansche vereeniging een ander dan Islamietisch doel nastreven. Als voorbeeld van zulke vereenigingen wordt de Inl. P. E. B. ook wel Djamiatoel Chasanah geheeten, genoemd.

DOENIA ISLAM.

H. Misbach geeft in dit nummer een beschouwing over het verschijnen van dit blad, welks actie naar zijn meening nog niet te beoordeelen zou zijn. Wel kan schrijver reeds meedeelen, dat „Doenia Islam" ook de naam is van de door H. A. Salim opgerichte vereeniging, die zich ten doel zou stellen, om de

woekerpraktijken van de Arabieren te bestrijden door zelf aan de candidaat hadji's een veel goedkooperen bijstand te verleenen. Uit de door een Doenia-Islam-propagandist te Tjiamis gehouden redevoering maakt schrijver op, dat deze vereeniging onder de S.I.-leden aanhang tracht te verwerven, door op iedere plaats waar een S.I. vereeniging is, een tak van Doenia Islam te vormen. Verklarende de bedoelingen van Doenia Islam en hare leiders niet te kunnen afkeuren, doet schrijver het voorstel, om de S.I. vereeniging niet op die manier concurrentie aan te doen, die voor haar voortbestaan organisatorische krachten noodig heeft. Wat betreft de behartiging van de belangen der Mekkagangers, men zou naar schrijvers meening kunnen volstaan met de instelling van een „permanent hadji-comité". Ten slotte verkondigt Misbach de meening, dat men juist in dezen tijd het devies: „Samenwerking en eenheid" moet aanvaarden.

RECHTVAARDIGHEID.

Onder dit hoofd schrijft „Darmosemèdi" in dit nummer een artikel, waarin hij het verschil van den ouden en den tegenwoordigen rechtsbedeeler tracht aan te geven door de opmerking dat de rechtsbedeeler in den ouden tijd zich gedood zou hebben wanneer men op zijn onrechtvaardigheid wees, doch de tegenwoordige collega er in dergelijke gevallen zich juist erg boos over maken zou. Aan het slot geeft schrijver den menschen den raad om te willen bedenken dat men hier op aarde niet volmaakt rechtvaardig kan zijn, en men zijns inziens daarom gezonde critiek op handelingen dient te aanvaarden.

EEN NIEUWE GODSDIENSTIGE VEREENIGING?

Het blad verklaart een bericht uit Solo te hebben ontvangen, waarbij gezegd wordt, dat aldaar een nieuwe (godsdienstige) vereeniging onder den naam van „Boedi Sarekat Islam" of afgekort B.S.I. is opgericht, welke vereeniging reeds een groot aantal leden heet te hebben. Voorts wordt er gewag van gemaakt, dat men doende is om een bedrag van f 15.000 bijeen te zamelen om daarmee een moskee te bouwen.

De redactie teekent hierbij aan, dat zij dit bericht slechts onder eenige reserve heeft opgenomen. Mocht het bewaarheid worden, dan zou het blad toch willen vragen, waarom men te Solo niet de moeite heeft willen nemen om de Solosche S.I.-vereeniging nieuw leven in te blazen, dan wel het bedoelde bedrag aan de versterking van de volksgelederen te besteden, die een zwaren druk ondervinden.

MEDAN MOESLIMIN

Van 15 Januari 1923, No. 2

INHOUD.

In dit nummer zijn de volgende artikelen opgenomen.

Over de dogmatiek door H. Misbach. In dit stuk gaat schrijver de ontwikkeling van den mensch van de geboorte af tot den vollen wasdom na, waarbij gewezen wordt op de gedurige verandering in het geheele wezen van den mensch en op de noodzakelijkheid van een goede karaktervorming van kindsbeen af omdat deze den grondslag voor het verdere leven vormt; over de wijze, waarop nieuwe meeningen op godsdienstig gebied door deskundigen op het Islam congres te Mekkah worden behandeld; een verweer van M.S. Maradja Sayuthy Loebis op de tot hem door „Anak Bengkoeloe" gerichte beschuldiging geplaatst in een van de nummers van de „Kaoem Moeda" hoe deze bij zijn geringe kennis van den Islam toch deze kwestie durft behandelen. Sayuthy verklaart van „Anak Bengkoeloe" den indruk te krijgen dat deze een Christen is, waarom hij het verzoek doet bij hem te Bandjarmasin te komen én hem gelegenheid te geven een Christen-Inlander tot den Islam te bekeeren. Voorts zegt Sayuthy het te moeten betreuren wanneer „Anak Bengkoeloe" iemands capaciteiten beoordeelt naar de al of niet dichtheid der bevolking van de door dien persoon opgerichte school. Wat zijn godsdienst-school te Bandjarmasin betreft, meent Sayuthy te mogen zeggen, dat alle begin moeilijk is en men gewoonlijk in het klein begint terwijl hij de verzekering geeft, dat zoodra er een geschikte godsdienstleeraar, afkomstig van de Godsdienst Hoogeschool te Cairo gevonden is, deze aan de bovengenoemde godsdienstschool te Bandjarmasin zal worden verbonden.

Verder een artikel over de geschiedenis van den Ka'bah.

Het vervolg van Sayuthy's artikel over de Kerstenings-politiek (I.P.O.- 3/1923 pagina 135) waarbij speciaal gewezen wordt op de expansie van den Islam, dank zij de activiteit van de Mohammedaansche voormannen, in Europa, Amerika, Afrika en Azië zelf, en op het verzet van de intellectueelen in China tegen de gewelddadig genoemde doorvoering van de Christelijke leer in dat land. Ten slotte verzoekt schrijver zijn Indischen geloofsgenooten om den Islam met ernst te belijden teneinde een herhaling van de van Christelijke zijde aangedane beleedigingen van den Islam te voorkomen en dan op God te vertrouwen.

Een voortzetting van uitleggingen van de Koränvoorschriften, door M. A. Salik.

Diverse onderwerpen als redactioneele mededeelingen, rectificaties enz. enz.

Weltevreden, 3 Februari 1923.

LIJST VAN INLANDSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE BLADEN EN PERIODIEKEN.

Namen	Taal	Redactie	Plaats van uitgifte	Verschijndagen	Richting
A. NIEUWSBLADEN OP JAVA.					
Boedi-Oetomo	Jav. Mal. Ned.	Soetopo. id. id.	Djokja	3 x p. w. 3 x p. w. bijlage Mal. gedeelte.	Nation.; Org. Verg. B. O.
Bromartani	Jav. Mal.	Hardjopoespito	Solo	2 x p. w.	Rijksblad
Darmo-Kondo	id.	M. Ng. Parikrang-koengan c. s.	id.	2 x p. w.	Liberaal
Kaoem-Moeda	Mal.	M. A. Padmawi-ganda	Bandoeng	dagelijks	P. E. B.
Neratja	id.	St. Pamoentjak	Batavia	dagelijks beh. Vrijd.	Radicaal
Oetoesan-Hindia	id.	O. S. Tjokroami-noto	Soerabaja	dagelijks, Vrijd. een extranr.	Radicaal, S. I.
Sinar-Hindia	id.	Semaoen c. s.	Semarang	dagelijks beh. Vrijd.	Commun., S. I.
B. NIEUWSBLADEN OP DE BUITENBEZITTINGEN.					
Benih-Merdeka	Mal.	R. K. Mangoenat-modjo	Medan	dagelijks	Radicaal, S. I.
Noesa-Hindia	id.	S. E. Kasoema-ratoe	Padang	id.	id.
Oetoesan-Melajoe	id.	S. Maharadja Lelo (tijd.)	id.	3 x p. w.	Liberaal
Pantjaran-Berita	id.	St. Parlindoengan	Medan	dagelijks	Bataksch Nation.
Pemberita-Makassar	id.	S. I. Rieuwpassa	Makassar	id.	Liberaal

Namen	Taal	Redactie	Plaats van uitgifte	Verschijndagen	Richting
Pewarta-Deli	Mal.	Mangaradja-Ihoetan	Medan	3 x p. w.	Liberaal, Mandailingsch
Tjaja-Soematra	id.	Sampono Radja	Padang	dagelijks	Liberaal
Warta-Hindia	id.	Marah Amansjah	id.	2 x p. w.	id.
Warta-Timoer	id.	Abdul Malik	Medan	id.	Vooruitstr.

C. INLANDSCHE PERIODIEKEN OP JAVA.

Bandera	Mal.	Bidoeri (wd.)	Semarang	2 x p. m.	—
Bintang-Hindia	id.	Parada-Harahap	Welt.	1 x p. m.	Neutraal (geïll.)
Doenia-Baroe	id.	Soerjopranoto	Djokja	1 x p. w.	Ind. Nat. (Centr. S. I.)
Doenia-Islam	id.	H. A. Salim	Welt.	id.	Alg. Islamietisch
Doenia-Isteri	id.	Rebecca	id.	id.	Vrouwenbl.
Habiprojo	id.	G. P. Notohanolo	Djokja	3 x p. m.	Neutraal
Heroe-Tjokro	id.	Dag best. S. I. Toeloengagoeng	Toeloeng-agoeng	1 x p. w.	S. I.
Islam-Bergerak	Jav. Mal.	H. M. Misbach	Solo	3 x p. m.	Rad., Islam.
Jong-Java	versch talen	Red. commissie Stovia	Welt.	2 x p. m.	Org. Verg. J. J.
Jong-Sumatra	Ned. Mal.	Red. commissie	id.	id.	„ „ S. B
Kemadjoean Hindia	Mal.	R. M. Bintarti	Soerabaja	1 x p. w.	—
Krido Watjono	Jav.	R.M. Soemopranoto	Solo	1 x p. m.	Org. Verg. Krido Watjono (kunst en wetensch.)
Kromo-Mardiko	id.	Wignjosoemarto	Djokja	1 x p. m.	P. K. I. Djokja
Matahari	Mal.	S. Goenawan	Bandoeng	id.	Radicaal
Medan-Moeslimin	id.	H. M. Misbach	Solo	2 x p. m.	Rad., Islam.

Namen	Taal	Redactie	Plaats van uitgifte	Verschijndagen	Richting
Obor	Soend.	R.T.A. Wiranatakoesoemah	Bandoeng	2 x p. m.	Neutraal
Pabinihan	id.	Moch. Moehjiddin	Tjimahi	1 x p. m.	Neutraal
Padjadjaran	id.	Kartadipoera	Bandoeng	1 x p. w.	Radicaal
Pahlawan	Mal.	K. B. Mandojono	id.	1 x p. w.	Nat. Soc. colportage
Panggoegah	Jav.	Soewardi c. s.	Solo	1 x p. w.	Radicaal Nation.
Pandji-Poestaka	Mal.	Bureau Volkslectuur	Welt.	id.	Geïllustr.
Pangodhi	Mad.	Sosrodanoekoesoemo	Sampang	1 x p. m.	Madoereesch Nation.
Partij S. I.	Mal.	O. S. Tjokroaminoto	Kedoengdjati	3 x p. m.	Org. Partij S. I.
Pelita-Penghidoepan	id.	R. Palindih	Welt.	2 x p. m.	Neutraal
Poesaka-Soenda	Soend.	Dr. R. A. Hoesein Djajadiningrat, J. Kats en M. Soeriadiradja	id.	1 x p. m.	Org. Java Instituut
Rasa-Doenia	Mal.	—	Djokja	1 x p. w.	—
Sahala-Batak	Bat.	Red.-commissie	Welt.	1 x p. m.	Org. Bataks-Bond Batavia
Sekar-Roekoen	Soend.	Soekesih e. a.	id.	id.	Org. Verg. jongelui v. Middelb. scholen
Siliwangi	id.	Red.-commissie	Bandoeng	1 x p. w.	Liberaal
Siswo-Poestoko	Jav.	Soemodirdjo	Djokja	1 x p. m.	Kinderbl.
Soeara-Boemipoetera	Mal.	O. S. Tjokroaminoto	id.	2 x p. m.	Org. P. P. P. B.
Soeara-Kaoem-Moeda	id.	M. Joenoes en Djatmiko	Semarang	1 x p. m.	Vooruitstr.
Soeara-Ra'jat	id.	Partondo	id.	2 x p. w.	Commun., Org. P. K. I.

Namen	Taal.	Redactie	Plaats van uitgifte	Verschijndagen	Richting
Soeloeh-Peladjar	Mal.	Ch. Sjamsoe o/leiding v. Datoe' Toemenggoeng	Welt.	2 x p. m.	Kinderbl.
Soeroehan-Timor	id.	J. W. Toepoe	id.	id.	Timoreesch orgaan
Sri-Poestaka	Mal.	Bureau v/d Volkslectuur.	Welt.	1 x p. m.	Neutraal (geïll.)
Swara-Tama	Jav.	Red.-commissie	Djokja	2 x p. m.	R. Kath. orgaan
Tjahaja-Hindia	Mal.	Datoek Toemenggoeng.	Welt.	id.	Neutraal (geïll.)
Tjahaja-Minahassa	id.	Dr. Ratulangi c. s.	Magelang	1 x p. m.	Nationalistisch
Tjahaja-Pengetahoean	id.	R. Soemantri	Djokja	2 x p. m.	Neutraal
Tjobloko	Jav.	Soerat Hardjomartojo	id.	1 x p. m.	S. I.
Tjokrowolo	id.	Soerianitihardjo	Kediri	2 p. x m.	S. I.
Vorsten-Eilanden	Mal.	Hoofdbestuur „De Eerste Sangirbond"	Soerabaja	1 x p. m.	Nationalistisch Sangireesch
Wederopbouw	Ned.	Soetatmo Soeriokoesoemo e. a.	Djokja	1 x p. w.	Jav. Nat.

D. INL. PERIODIEKEN OP DE BUITENBEZITTINGEN.

Anakontji	Boeg. Mal.	Sjahadet. Soetojo	Makassar	1 x p. w.	Democratisch
Orgaan dari Bataksch-Studiefonds	Mal. Bat.	Soetan Naposo	Kota Nopan	2 x p. m.	Onderwijsblad
Benih-Pengetahoean	Mal.	Bestuur Verg. „Stel" afd. Padang	Padang	id.	Orgaan Verg. „Sepakat Tilatang Enam Laras"
Berita	id.	B. Dt. Srimaharadja	Fort de Kok	id.	Minangkab. Nationalistisch

Namen	Taal	Redactie	Plaats van uitgifte	Verschijndagen	Richting
Boedi-Tjaniago	Mal.	Datoek Tan Madjolelo	Padang Pandjang	2 x p. m.	Minangkab. Nationalistisch
Hedangan-Koerai	id.	Aboesamah glr. Dat. Boengsoe.	id.	1 x p. m.	id.
Ma'loemat	id.	H.S.S. Parpatieh	Fort de Kock	Ongeregeld	Rad. Volksblad
Mandailing	id.	Moh. Noech en Abd. Loebis	Medan	4 x p. m.	Org. Sjarikat Mandailing en de Verg. Pemimpin Perniagaan
Oetoesan-Rajat	id.	Abdoe'l Xarim	Langsa	3 x p. m.	Nat. vooruitstr.
Pelita-Matoer	id.	St. Radja Endah c. s. (onderwijzer)	Matoer (Fk).	2 x p. m.	Plaatselijk.
Pemberita-India	id.	Schorpioen Jr.	Padang	1 x p. w.	Org. Klingaleezen
Seroean-Kita	id.	Tengkoe Fachroeddin	Perbaoengan Serd.	id.	Adellijke partij
Soara-Batak	Mal. Bat.	M. H. Manullang	Baligé	id.	Bataksch orgaan.
Soeara-Banoehampoe	Mal.	R. St. Roemah Tinggi	Fort de Kock	1 x p. m.	Minangkab. Orgaan
Soeara-Bondjol	id.	Ahmad Marzoeki	Medan	id.	Org. Bondjol
Soeara-Kota Gedang	id.	A. St. Bahano	Padang	id.	Minangk. Org.
Soematera-Bergerak	id.	B. Dj. Rasad en S. Moesjafir Rz.	id.	1 x p. w.	id.
Taman-Prijaji	id.	Hoofdb. V.I.B.A.	id.	2 x p. m.	Org. Verg. Inl. Best. Ambt.
Tjahaja-Siang	id.	A. A. Maramis	Menado	id.	Neutraal
Vorsten-Eilanden	id.	H. B. „De Eerste Sangirbond"	Semarang	1 x p. m.	Org. „Eerste Sangirbond"

Namen	Taal	Redactie	Plaats van uitgifte	Verschijndagen	Richting
E. GODSDIENSTIGE BLADEN.					
Al Ichwah	Mal.	H. M. Noor Ismail	Bindjei	1 x p. m.	Moh.
Al Iftifaq Wal Iftiraq.	id.	H. Abdullah Ahmad.	Padang	Ongeregeld	id.
Al-I'Laam	id.	Djalaloe'ddin Radjo Endah	Fort de Kock	1 x p. m.	id.
Bentara-Hindia	id.	L. Tiemersma	Mr. Cornelis	1 x p. w.	Christ.
Bintang-Islam (The Star of Islam)	id.	M. A. Hamid, H. Fachrodin e. a.	Solo	2 x p. m.	Moh.
Mamba'oel-Oeloem	Jav.	M. Moechsan	Solo	2 x p. m.	Moh.
Oesaha-Islam	id.	Sjahadat	Bonthain	1 x p. m.	id.
Pelita-Muslimin	Mal.	Z. A. Soetan Palembang	Bajoer, Manindjau	—	id.
Pewarta-Islam	id.	Djamain El Moeradi H. A. Latif Sjakoer	Fort de Kock	—	id.
Siadji-Panoetoeri	Bat.	L. Simarangkir	Sipoholon (Taroetoeng)	2 x p. m.	Christ. (onderwijzers)
Soeara-Moehammadijah	Jav.	H. Fachrodin	Djokja	1 x p. m.	Moh.
Tjahaja-Islam	Mal. Jav.	M. Boecari	Solo	2 x p. m.	id.
F. VAK- EN VAKVEREENIGINGSBLADEN.					
Medan-Goeroe-Hindia	Mal.	Soeriadiradja	Batavia	2 x p. m.	P. G. H. B.
Mardi-Hoetomo	id.	R. Soemantri Hardjodibroto	Poerwokerto	1 x p. m.	Pandhuisbeambten.
Mardi-Oetomo	id.	Alwi Tjakradiwirja	Cheribon	id.	id.
Motor	id.	Bondsbestuur	Semarang	id.	Org. Autobewerkersbond inI ndië

Namen	Taal	Redactie	Plaats van uitgifte	Verschijndagen	Richting
Orgaan dari O. I. B. A.	Mal.	O. S. Tjokroaminoto	Madioen	1 x p. m.	Ver. v. Ongedipl. Inl. B.B.-ambt.
Onderwijzer (De)	id.	S. Prawiromartojo	Djokja	id.	Org. Kweekschoolbond
Orgaan Personeel Loc. Raden.	id.	Mohd. Kasan e. a.	Semarang	Ongeregeld	Vakblad.
Pembantoe	id.	Soetarman	id.	1 x p. m.	Hulpond.-ver.
Soeara-Boemipoetera	id.	T. Kamaloeddin	Medan	2 x p. w.	Org. P.P.P.B.
Soeara-Kita	id.	Hoofdb. Sarekat Postel	Semarang	2 x p. m.	Orgaan Sarekat-Postel
Soeara-Kaoem-Boeroeh	id.	Daris	Poerworedjo Klampok	id.	Alg. Arbeidersblad.
Soeloeh-Kesehatan	id.	A. Hadi	Soekaboemi	1 x p. m.	Org. Bond Ziekenverpl.
Soeara V. I. L.	id.	Goenawan	Welt.	id.	Org. Verg. Inl. Landsdienaren
Si-Tetap	id.	Semaoen en Soedibio.	Semarang	id.	V. S. T. P.
Soero-Tamtomo	id.	Soekindar	id.	id.	Org. verg. Boschpers. Wono Tamtomo
S(arekat) V(accinateur) I(ndië)	id.	Soemarjo	Soekaradja	2 x p. m.	Org. der Ver.
Sawoeng-Galing	id.	R. M. Bintarti	Soerabaja	1 x p. m.	Org. Bond Inl. Gem. Pers.
Tani.	id.	Kartowibojo e.a.	Kediri	id.	Orgaan Vereeniging van oudlandbouwleerlingen.
Volksschool (De)	Mal.	M. Soerasoeganda	Cheribon	2 x p. m.	Org. Perserikatan Schoolopzieners
De Onderwijzer.	Ned. Mal.	S. Prawirodirdjo	Solo	1 x p. m.	Kweekschool-Bond.

Namen	Taal	Redactie	Plaats van uitgifte	Verschijndagen	Richting
G. ARABISCHE BLADEN.					
Al-Madrasah	Arab.	Aboebakar Alatas	Pekalongan	2 x p. m.	
Al-Sjifa	id.		id.	1 x p. m.	
Boro-Boedoer	id.	Al Hasjimi	Weltevr.	id.	
H. CHINEESCH-MALEISCHE BLADEN.					
Andalas	Mal.	Radimin	Medan	3 x p. w.	
Bintang-Soerabaja	id.	—	Soerabaja	id.	
Djawa-Tengah	Mal.	K. T. Kwee	Semarang	3 x p. w.	
Fadjar	id.	R. M. Ario Tjondrokoesoemo	Cheribon	id.	
Fadjar-Azia	id.	J.C. Weydemuller	id.	id.	
Hoa-Po	id.	Lie Sim Djwe	Grissee	1 x p. w.	
Keng Kwa Poo	id.	Tjia Djoe Tjiat	Menado	2 x p. m.	
Perniagaän	id.	Thio Tjin Boen	Batavia	Dagelijks	
Perobahan	id.	Tjia Soen Yong	Padang Pondok	Dagelijks beh. Vrijd.	
Pewarta-Soerabaja	id.	Liem Koen Hian	Soerabaja	Dagelijks	
Sin-Po	id.	Tjoe Bou San	Batavia	id.	
Sinar-Sumatra	id.	T. H. Phoa	Padang	id.	
Tjahaja-Timoer	id.	R. M. Bintarti	Malang	3 x p. w.	
Warna-Warta	id.	Lauw Kong Hoeij	Semarang	Dagelijks	
Sindoro-Bode	id.	T. D. Tio Jr.	Pekalongan	Wekelijks	
Pacific	Mal. Engl.	Han Sioe Tjiat	Semarang	Maandel.	